

Charitný spravodaj

TRNAVSKÁ
ARCIDIECÉZNA
Charita

Noviny Trnavskej arcidiecéznej charity | NEPREDAJNÉ | ročník V. | november 2022 | 9. číslo

Spevák Hudby z Marsu
Michal Štofej:

Ezoteriku vymenil za vieru

čítajte viac
na stranách 12 – 13 ➤

2

Podujatie

Noc vonku

Ľudia mohli
prespať na ulici

14

Príbeh

Spoved' slobodnej mamy

Monika si od detstva
prechádzala peklom

8

Zariadenia

Tu začínajú odznova

Pomoc charity
nepozná hranice

Verím v dobro

V poslednom čase z každej strany počúvame, že nás čakajú ťažké časy, že dobre už bolo, ale aj to, ako sa ľudia zmenili. Máme za sebou skutočne náročné obdobie. Pandémia a vojna na Ukrajine priniesli zmenu vnímania sveta, života, zdravia aj vzťahov. Ľudia sa ešte nespamätali zo strachu v období pandémie, už prišli obavy z vojny a plynule prešli do obáv z budúcnosti, najmä zo zvyšovania cien a možných finančných problémov. Citeľné zdražovanie zasahuje domácnosti. Zvykli sme si na určitý štandard a je len prirodzené, že sa ho nechceme vzdať. Ved' už naše staré mamy vravievali, že na dobré sa ľahko zvykajú. Niet divu, že ľudia kritizujú, hndru a hnevajú sa. Môžeme to však zmeniť? Môžeme zvrátiť časy, ktoré sa na nás valia? Ved'... Dni plynú, Zem sa točí, noc strieda deň, ľudia sa rodia i umierajú. Tak ako pred pandemiou, tak ako pred sto, či tisíckami rokmi. Čo teda môžeme?

Prichádza obdobie adventu. Čas, kedy by sme sa mali zastaviť, stíšiť, rozjímať. Obdobie, kedy sa pripravujeme na príchod Krista. To, čo má prísť, príde. Nie je v našich silách úplne zmeniť svet okolo nás. Som však presvedčená, že máme veľkú moc. Verím, že v našich silách je vytvoriť čo najpokojnejšie a najpríjemnejšie prostredie v našom bezprostrednom okolí. Viem, že aj v náročných dňoch sú chvíle, ktoré nám ponúkajú radosť z bytia, z maličkostí, z blízkosti ľudí, na ktorých nám záleží, z úprimného detského smiechu, malých aj väčších úspechov. Nasledujúce týždne nám ponúkajú priestor pre seba. Pokúsme sa precítiť advent naplno. Zastaviť sa, pouvažovať o našom bytí, hodnotách, o zmysle a smerovaní. Verím v dobro ľudstva, v lásku a mám nádej, že bude dobre. Je v našich silách konať dobro v každodennom živote, mať otvorené oči, pomáhať slabším, rozlíšiť podstatné od nepodstatného a vytvárať prostredie pokoja a bezpodmienečnej lásky. Preto vám všetkým prajem, aby ste v sebe našli pokoj a vieru v lepšie časy. Prajem veľa síl na zvládanie náročných dní, neutíchajúcu vieru, lásku v srdci a tiež vášeň pre prežívanie krás každodenného pozemského života. Požehnané a milostiplné sviatky, priatelia!

Katarína Pažítková,
zástupkyňa riaditeľa TADCH

Stavbu podporili mesto aj samosprávny kraj

Centrum pomoci člověku dostavíme

Postaviť centrum, v ktorom budeme pomáhať ľuďom bez domova vo vyhovujúcich podmienkach, bol veľký cieľ, pred ktorým sme ako organizácia stáli. Finančné, ktoré sme získali z európskych fondov, nám dávali nádej, že sa to podarí a v Trnave budeme s ľuďmi na okraji spoločnosti pracovať dôstojne a efektívne.

Prišlo však obrovské zdražovanie v stavebníctve. Ceny materiálu dosahovali dvojnásobok a náklady bleskovo narastali. Výstavba nízkoprahového centra bola reálne ohrozená.

Podpora prišla v pravý čas

V najťažších časoch nás podržal náš zriaďovateľ, Trnavská arcidiecéza a ani jedna faktúra tak

Pohľad na budúce Centrum pomoci člověku v Trnave od Orolskej záhrady.

do dnes nezostala nezaplatená.

V septembri sme navyše získali ďalšiu významnú podporu. Mesto Trnava najskôr na zastupiteľstve odsúhlasilo sumu 300-tisíc eur na dofinancovanie výstavby a následne sa k tejto podpore pridal aj Trnavský samosprávny kraj, sumou 170-tisíc eur. „Samospráva na Slovensku nerady preberajú zodpovednosť za ľudí na okraji

spoločnosti. No títo ľudia tiež potrebujú byť vo svojich potrebách vypočutí. V Trnave to charita spolu so samosprávami dokázali. Zodpovednosť aj za týchto ľudí si uvedomuje mesto i kraj. Úprimne si želim – a v týchto, mimoriadne náročných časoch je to ešte viac potrebné, aby takto k sociálnym službám pristupovalo čo najviac samospráv na Slovensku,“ hovorí Miroslav Dzurech, riaditeľ Trnavskej arcidiecéznej charity.

Budúci rok kolaudujeme

S výstavbou Centra pomoci člověku začala Trnavská arcidiecézna charita na jeseň v roku 2021 v priestoroch na pozemkoch medzi Kostolom svätej Heleny

a Orolskou záhradou, presne tam, kde stálo pôvodné nízkoprahové centrum. Po dokončení bude môcť organizácia pracovať s ľuďmi bez domova v priestoroch, ktoré splnia všetky európske štandardy. Zatiaľ čo v pôvodných objektoch pre prácu s núdznými využívala charita 160 m², v nových to bude 820 m². Zároveň vznikne priestor pre nerušenú, individuálnejšiu, efektívnejšiu a dôstojnejšiu prácu. Súčasťou centra budú spoločenské miestnosti, miestnosti pre stravovanie a pre individuálne poradenstvo, priestory pre skupinové aktivity, ako aj tri strediská osobnej hygieny pre ženy, mužov a imobilných ľudí. Centrum pomoci člověku plánujeme pre klientov otvoriť v júli 2023.

DARINA KVETANOVÁ

Noc vonku a otvorené spovede

Keď začal Marek do mikrofónu hovoriť príbeh o závislosti od drog, pre ktorú stratil rodinu a priateľov, všetci stíchli. Pred komorným publikom priznával svoje životné omyly. Niekoľkokrát ho dovedli do ústavu pre výkon trestu odňatia slobody. Stále ten istý kruh. Basa – závislosť – ulica.

Hmla, taká typická pre jeseň, sa v tento podvečer rozliehala po

pešej zóne a pred budovou Trnavskej arcidiecéznej charity odznievali silné posolstvá. O ľuďoch bez domova a práci s nimi. O životných pádoch a motivácii vstať. Ľudia, kráčajúci každý svojím smerom, sa pristavovali a počúvali. Život na ulici je pre mnohých z nás nepredstaviteľný. Zima, špina, krádeže, alkohol, drogy. Tvrdé prostredie. A predsa v ňom mnohí žijú a prežívajú.

Marek už dva roky úspešne abstínuje. Zo závislosti mu pomohla sociálna pracovníčka a poradkyňa charity, Soňa Pobiecka.

Vzácná skúsenosť

Prostredníctvom podujatia Noc vonku sme chceli priblížiť verejnosti život ľudí bez domova. Pripravili sme ležoviská, podobné tým, na ktorých každú noc prespávajú núdzni ľudia. Záujemcovia si na ne mohli ľahnúť a precítiť tento pocit. „Veríme, že ľudia si vďaka takejto skúsenosti odpovedali na viacero otázok.

Napríklad, či sa dá po takto strávenej noci vstať, kráčať do práce a odvieť v nej požadovaný výkon,“ povedal Patrik Bellay z Trnavskej arcidiecéznej charity. Pri organizácii Noci vonku pomohli aj pedagógovia a študenti Univerzity svätých Cyrila a Metoda a Trnavskej univerzity, ktorí uvarili kapustnicu a podporili zbierku oblečenia a trvanlivých potravín.

DARINA KVETANOVÁ

Návštevníci si spolu s ľuďmi bez domova sadli na zem a rozprávali sa.

S ľuďmi bez domova začíname repasovať nábytok

Klientov, ktorí žijú v neistých podmienkach, chce Trnavská arcidiecézna charita najnovšie začleňovať do spoločnosti vďaka projektu Nábytková banka. V stolárskej dielni budú opravovať nábytok, ktorý následne poslúži ďalším núdzným ľuďom.

Novou aktivitou nadväzuje charita na sociálne služby, ktorými už pomáha ľuďom bez domova. Po kontakte priamo v teréne, poskytnutí základných potrieb a sprevádzaní v poradenstve, je pracovná terapia ďalším dôležitým krokom, ktorý im pomôže pri návrate z ulice.

Ľudí nájdeme priamo v uliciach

Repasovať nábytok budú klienti pod dohľadom inštruktorky sociálnej rehabilitácie. Samotnej práci budú predchádzať rozhovory so sociálnymi pracovníkmi a psychologičkou. Ľudia, ktorí sú dlhodobo bez práce, totiž stratili pracovné návyky aj sebadisciplínu. „Dali sme si za cieľ, že oslovíme sto ľudí, ktorí žijú na ulici. Mladých a ľudí v strednom veku, ktorí majú potenciál posunúť sa ďalej,“ vysvetľuje sociálna pracovníčka Soňa Pobiecka. Podľa nej by najväčšou motiváciou pre klientov mohla byť túžba patriť do

Prvé kusy nábytku sú pripravené na obnovu.

Prineste nám náradie

Máte vo vašej pivnici alebo na povale náradie, ktoré už nevyužijete? Darujte nám ho a pomôžte nám rozbehnúť projekt Nábytkovej banky. Potrebujeme skrutkovače, pílkys na drevo a kov, svorky, štetce, špachtle a škrabky, oceľové drôtenky, nožičky a orezávače, meradlá, kliešte a kombinačky, zámočnícke, sklenárske aj gumené kladivá, teplovzdušné pištole, hodinárske sady náradia, lekárske striekačky, ihly a skalple, skrutky a klince rôznych veľkostí a v neposlednom rade, pracovné stoly so zverákom. Náradie môžete priniesť na Hlavnú 43 do komunitného centra Špitálík.

Dohodnite sa, prosíme, telefonicky na čísle 0940 601 716.

Pripravujeme kanceláriu.

komunity, kde vypočujú ich problémy a zároveň vytvárať hodnoty. „Veríme, že účasť na takejto aktivite ich bude naplňovať po ľudskej aj psychickej stránke, aby mohli napredovať a v budúcnosti sa zamestnať.“

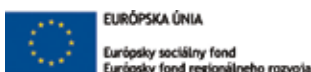
Práca spája

Projekty, ktoré spájajú prácu s ľuďmi v núdzi a zároveň ekologicky zhodnocujú staré veci, fungujú úspešne aj v zahraničí. Charita sa rozhodla ísť cestou repasovania nábytku, pretože ním už takmer desať rokov pomáha mamám samoživiteľkám, seniorom, či rodinám, ktoré žijú v neistých podmienkach. Podľa Patrika Bellaya, sociálneho pracovníka projektu Nábytková banka, sa pri práci s klientmi lepšie

nadväzujú vzťahy. „Práca je skvelá cesta, ako si získať dôveru. Človek sa pri nej otvorí viac, ako pri rozhovore v kancelárii,“ vysvetľuje Bellay. Trnavská arcidiecézna charita plánuje do projektu zapojiť v úvodnej fáze osem ľudí. „Za repasovanie nábytku by sme im veľmi radi poskytli aspoň poukážky na nákup potravín a v budúcnosti aj symbolickú plácu. Aj preto hľadáme lokálne firmy, podnikateľov, ktorí by chceli projekt Nábytkovej banky podporiť,“ dodáva Patrik Bellay.

DARINA KVETANOVÁ

Projekt „Aktivizácia a pracovné začlenenie ľudí bez domova prostredníctvom pracovnej terapie a príprava konceptu nábytkovej banky v Trnave“ realizujeme vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Viac informácií nájdete na www.esf.gov.sk a www.employment.gov.sk

V náročnej situácii sa môžu ľudia obrátiť na poradcov

Ota prepustili z výkonu trestu odňatia slobody, s krokmi dôležitými pre opätovné začlenenie do života by si však pre svoju diagnózu neporadil. Pomoc mu podali v poradni pre špecializované sociálne poradenstvo v Novom Meste nad Váhom.

Sociálna poradkyňa ho sprevádzala na úrady, pomohla mu pri vybavení hmotnej núdze, príspevku na bývanie aj dokladov. Oto dnes býva v útulku, má doktorku, ktorá mu poskytne zdravotnú starostlivosť, pracuje a čaká na schválenie čiastočného invalidného dôchodku.

Krok za krokom z problémov

Služby špecializovaného sociálneho poradenstva v Novom Meste

nad Váhom využilo už viac ako päťdesiat ľudí v rôznych životných situáciách. „Prichádzajú k nám ľudia bez domova, bez príjmu a bez dokladov, ktorí nie sú nikde evidovaní,“ vysvetľuje sociálna poradkyňa Trnavskej arcidiecéznej charity Anna Zemanová. Niektorí klienti majú podľa nej schválený aspoň príspevok v hmotnej núdzi alebo príspevok na bývanie. „Dokážu si tak zaplatiť ubytovanie, no nezostanú im peniaze na potraviny. Vtedy im potravinovú pomoc poskytuje farská charita v No-

Pánovi Otovi charita pomohla nájsť ubytovanie, aj pri komunikácii na úradoch

vom Meste nad Váhom.“ Okrem komunikácie s úradmi a pomocou pri hľadaní práce, dokáže charita ľuďom v núdzi pomôcť aj materiálne. Presne to potreboval Marián, otec štyroch detí, ktorý pracoval ako zvärač. „Po vypovedaní nájmu sa museli presťahovať do nového bytu, v ktorom však chýbal nábytok. Za pomoci darcu sme pre neho zabezpečili posteľ, písacie stolíky, či rozťahovací gauč,“ opisuje Zemanová.

Kde nás nájdete

Služby špecializovaného sociálneho poradenstva Trnavskej arcidiecéznej charity môžu ľudia využiť bezplatne. V Novom Meste nad Váhom sa nachádza na 2. poschodí Domu služieb, na Ulici Milana Rastislava Štefánika 1 a otvorená je denne od 9. do 12. hodiny a od 13. do 15. hodiny. Charitní poradcovia pomáhajú ľuďom v núdzi aj v Trnave, Galante a Piešťanoch. Kontakty sú zverejnené na webovej stránke charitatt.sk. DARINA KVETANOVÁ

Keď firmy pomáhajú

Šestnásť pozitívne naladených ľudí prinieslo do nášho Centra pomoci človeku v Piešťanoch úžasnú náladu, no najmä, pomohli nám s tým, na čo nemáme kapacitu. Vymaľovali priestory centra a upratili sklad s oblečením. Bola radosť pozeráť sa na ich pracovné nasadenie. Firemné dobrovoľníctvo buduje tím a pomáha tam, kde to potrebujú. AT&T Slovakia, ďakujeme za pomoc, aj za trvanlivé potraviny pre našich klientov.

Prvé kroky po operácii

Pani Viera z Trnavy bola po operácii bedrového kĺbu. Dlho ju trápili bolesti a každý pohyb bol pre ňu utrpením. Prvé kroky zvládla vďaka pomôčke, ktorú sme jej požičali z nášho skladu. „Pomaličky sa zotavuje, chodítko jej pri chôdzi určite pomáha. Ešte raz vďaka a nech je veľa ľudí vďaka vašej pomoci spokojných,“ napísala nám dcéra pani Viery. Potrebujete aj vy zdravotnícku pomôcku? Polohovaciu posteľ, vozík či stoličku pre imobilných na toaletu, chodítko alebo barle? Môžete nás kontaktovať mailom na chsvr@charitatt.sk alebo telefonicky na čísle 0948 362 875.

Naša oslávenkyňa

Janka Barancová (na fotke druhá zľava) je súčasťou nášho kolektívu už päť rokov. Za ten čas sa ako opatrovatelka starala o dvadsať seniorov. Nedávno oslávila významné výročie, päťdesiat rokov, a tak jej k nemu želáme to, čo sama dáva – lásku, pochopenie, starostlivosť a k tomu aj zdravie, šťastie a každý deň dôvod na úsmev. Janka, všetko najlepšie!

príbehy zo Siete pomoci

Spotrebiče im uľahčia život

Kristína žije sama s dvomi maloletými deťmi. Po zaplatení nájmu a nevyhnutných nákladov jej z príjmu nezostane veľa peňazí. Vďaka Nadácii EPH sme rodine mohli zakúpiť chladničku. V núdzi sa ocitli aj manžela z okresu Trnava a ich maloleté dieťa, o ktorých nás informovali kolegovia z trnavského Centra pre deti a rodiny. Rodinu sme, rovnako vďaka Nadácii EPH, podporili zakúpením novej práčky, ktorá im výrazne uľahčí život.

Manželia z okresu Šaľa

Pomoc pre Žanetu a jej tri deti

Žaneta je vdova s tromi maloletými deťmi. Všetky chodia do školy, no Žaneta musí bežné náklady rodiča zabezpečovať len z vdovského a sirotského príspevku. Aj túto rodinu v materiálnej a finančnej núdzi sme mohli vďaka Nadácii EPH podporiť potravinovou pomocou, drogériou a zakúpili sme pre nich aj pračku.

Žaneta

Tablet pre školákov

Jarmila pochádza obce pri Trnave. Sama vychováva dvoch synov, školákov. Väčšina z nás má doma bežne počítač, táto rodina si ho však nemôže dovoliť. Preto sme pre chlapcov zakúpili tablet, ktorý im pomôže pri štúdiu. Vďaka elektrickému bolieru má rodina aj teplú vodu. Aj tejto rodine sme pomohli vďaka podpore Nadácie EPH.

Trnavská charita pomáha Ukrajincom v centre podpory

Ľudia, ktorí našli v Trnave dočasné útočisko pred vojnou na Ukrajine, môžu vyhľadať pomoc v Centre podpory. Zriadila ho Trnavská arcidiecézna charita, priestory preň poskytlo Mesto Trnava.

Zamestnanci charity asistujú odídencom z Ukrajiny pri riešení situácií, ktoré denne prináša život. Pomáhajú im zorientovať sa v cudzom prostredí, komunikovať s úradmi, nájsť prácu či umiestniť deti do slovenských škôl.

Ako vyzerá pomoc v praxi

Najväčší dopyt je po ubytovaní, o ktoré mnohí ľudia z Ukrajiny aj v týchto dňoch prichádzajú. Charita pri jeho hľadaní využíva databázu s kontaktmi, ktoré získala hneď po vypuknutí konfliktu, mnohé z týchto ponúk ubytovania už ale nie sú aktuálne. „Ak má niekto voľné kapacity, budeme veľmi vďační, ak sa nám ozve,“ hovorí koordinátorka centra, Alena Moravčíková. Pri umiestňovaní detí do škôl má charita výbornú spoluprácu s Mestom

Trnava aj so samotnými riaditeľmi základných škôl. Vďaka tomu sa tak do škôl doposiaľ podarilo umiestniť všetky deti, ktorých rodičia o to požiadali. Väčšie problémy nastávajú pri hľadaní zamestnania. „Na Ukrajine títo ľudia pracovali v iných profesiách, u nás najčastejšie získajú pomocné alebo operátorské práce. Zamestnávateľia im obvykle ponúknu dvoj alebo trojzmennú prevádzku. Ženy, ktoré majú malé dieťa, však nemôžu na takúto pozíciu nastúpiť, lebo sú tu často samé a o dieťa sa tak popoludní alebo večer nemá kto postarať,“ vysvetľuje Alena Moravčíková. Zamestnanci charity pomáhajú ľuďom z Ukrajiny aj pri komunikácii s doktormi. Vtedy často počúvajú odpoveď o nadstave pacientov. Slovenskí lekári tiež majú obavy, či im budú úkony za poskytnutie zdravotnej starostlivosti preplatené. Ministerstvo zdravotníctva pritom vydalo usmernenie, v ktorom sú uvedené všetky úkony, ktoré poisťovňa ľuďom so štatútom dočasného útočiska prepláca. „Určite by pomohla lepšia informovanosť,“ hovorí Alena Moravčíková.

Tím trnavského centra podpory, zľava, terénna sociálna pracovníčka Lenka Peřinová, koordinátorka centra Alena Moravčíková a koordinátorka materiálnej pomoci Beáta Kačinecová.

Kde sa nachádza

V Centre podpory poskytla Trnavská arcidiecézna charita od jeho otvorenia materiálnu pomoc viac ako tisícke ľudí a viac ako sto päťdesiatim pomohla sociálnym poradenstvom. Trnavské Centrum podpory je otvorené počas pracovných

dní, nachádza sa v kancelárskych priestoroch na Františkánskej ulici 3. Slovenská katolícka charita zriaďuje na Slovensku celkovo dvadsaťpäť takýchto centier a je tak lídrom v pomoci Ukrajincom, ktorí ušli na Slovensko po vypuknutí vojny.

TEXT A FOTO:
DARINA KVETANOVÁ

Šesťdesiatisíc pomôcok sme prerozdelili medzi deti

Na Slovensku sme tento rok vyzbierali 60-tisíc školských pomôcok, ktoré sme doposiaľ prerozdelili medzi 1300 detí. Vďaka finančnému výnosu zo zbierky môžeme zároveň formou sociálneho štipendia podporiť núdzne rodiny celkovou sumou 17-tisíc eur.

Finančné príspevky budú určené na rozvoj talentu detí z rodín, ktoré trápi finančný nedostatok a zároveň na náklady, ktoré súvisia so štúdiom, napríklad stravné, cestovné či ďalšie náklady. Slovenská katolícka charita a jej desať dcérskych charít v regiónoch ďakujú darcom, partnerom, pod-

porovateľom, mediálnym partnerom a dobrovoľníkom Zbierky školských pomôcok za ich zapojenie. Na zberných miestach Trnavskej arcidiecéznej charity sme vyzbierali takmer päťtisícosemsto školských pomôcok. Podporili sme nimi tristo detí z núdznych rodín, s ktorými pracujeme v našich

Pomôcky zo ZŠ Atómová

Študenti zo ZŠ A. Merici

Zbierali aj na ZŠ Vančúrova

Obdarovaná školáčka

Zbierka z Mesta Trnavy

Dary od Cargo Wagon

Obdarované deti z trnavského detského domova

Najnovšie môžeme ešte intenzívnejšie pracovať s deťmi, ľuďmi trpiacimi sociálnou izoláciou a tiež so zdravotne znevýhodnenými ľuďmi. V Trnave, Piešťanoch a v Galante sme pre nich otvorili vzdelávacie centrá.

Urobili sme tak vďaka finančnej a materiálnej podpore našich partnerov, siete predajní dm drogerie markt a Nadácii Tesco. Slovenská katolícka charita od západného po východné Slovensko zriadila pätnásť takýchto vzdelávacích centier. Ich zameranie je rôzne a závisí od toho, akej skupine klientov sa charita v tom-ktorom meste venuje. „Vo vzdelávacích centrách budeme napríklad doučovať žiakov, priúčať ľudí v núdzi finančnej či počítačovej gramotnosti, alebo aktivizovať dlhodobo nezamestnaných ľudí,“ vysvetľuje za Slovenskú katolícku charitu Viera Vranková. Charita môže podľa nej vo vzdelávacích centrách pracovať aj so seniormi, ženami po materskej dovolenke, či so zdravotne znevýhodnenými ľuďmi. „Cieľ je však spoločný, a to vytvoriť komunitu, ktorá spolu zdieľa čas a záujmy,“ hovorí Vranková.

Dobrovoľníci komunitného centra Špitálik a z nimi diela, ktoré vznikli počas arteterapie

Aj pre nových ľudí

Trnavská arcidiecézna charita podporovala doposiaľ takéto aktivity len okrajovo. „Vďaka našim partnerom môžeme robiť

vzdelávacie aktivity pre klientov pravidelne, a to hneď v troch mestách, v ktorých nám už fungovali služby,“ hovorí zástupca riaditeľa Trnavskej arcidiecéznej charity, Igor Strýček. Na charitu tak podľa neho prídu noví ľudia a ako organizácia sa môže viac otvoriť verejnosti. „Vzdelávacie aktivity máme naplánované do januára. Vidíme však veľký záujem klientov, preto chceme centrá a aktivity zachovať aj po tomto dátume.“

Skutočne pestrý program

Centrum pomoci človeku v Piešťanoch sa dlhodobo venuje pomoci rodinám. Deti sem počas týždňa prichádzajú do klubu. Zabehnuté aktivity teraz vďaka vzdelávaciemu centru obohatili o doučovanie žiakov, dielničky pre dospelých či skupinu pre mamy s deťmi. „Aktivity momentálne navštevuje pätnásť klientov. Môžeme sa im intenzív-

ne venovať, dávať im pocit užitočnosti, zručnosti a posúvať ich tak vpred,“ hovorí za centrum Diana Turňová. O nové vzdelávacie aktivity obohatilo svoju činnosť aj komunitné centrum Špitálik v Trnave. Navštevujú ho dobrovoľníci, z ktorých mnohí majú rôzne zdravotné či psychické znevýhodnenie. „Našu činnosť sme spestrili napríklad o arteterapiu, vďaka ktorej rozvíjame tvorivosť, sebazpoznanie a zároveň sa lepšie vzájomne spoznávame,“ hovorí za komunitné centrum Tatiana Lipovská. Podľa nej už pravidelná arteterapia priniesla aj prvé výsledky. „Naši dobrovoľníci so psychickým znevýhodnením sa cítia podstatne lepšie.“ V Centre pomoci človeku v Galante zas organizujú pre klientov kurz háčkovania aj šitie. Zároveň sa venujú deťom, pre ktoré organizujú tvorivé dielne či vystúpenia. Všetky aktivity vo vzdelávacích centrách sú pre klientov charity aj pre verejnosť bezplatné. **DARINA KVETANOVÁ**

Workshop háčkovania vo vzdelávacom centre v Galante.

Vďaka vzdelávacím aktivitám rozvíjajú dobrovoľníci svoju tvorivosť i sebazpoznanie.

Tvorivá aktivita pre deti aj dospelých klientov v piešťanskom vzdelávacom centre.

charita ďakuje

Štedrý dar od Amazonu

Tohtoročnú zbierku školských pomôcok podporila aj spoločnosť Amazon, keď nám darovala 1200 kusov ruksakov a 50 setov školských pomôcok. Ruksaky už robia radosť deťom, ktorým sa pravidelne venuje naše Centrum pomoci človeku v Piešťanoch, de-

ťom, ktorým pomáhame v Centre podpory aj žiakom a študentom z Centra pre deti a rodiny Trnava. Zároveň sme od Amazonu dostali do daru 15 vozíkov a 11 pomôcok na chodenie pre imobilných ľudí, ktoré využijeme v službe požičiavania zdravotníckych pomôcok. Ďakujeme.

Nízkoprah ďakuje

Chceli by sme poďakovať pekární Jadran za slané a sladké pečivo, ktoré podávame klientom na raňajky, Tesco za pečivo, ovocie a zeleninu, vďaka ktorým môžeme klientom pripravovať vitamínové šaláty. Ďalej pánovi Tibenskému za spoluprácu v projekte Hlinený dukát a spoločenstvu Cenacolo, pretože nám počas roka niekoľkokrát priniesli trvanlivé potraviny, zeleninu a koláče. V neposlednom rade ďakujeme aj všetkým našim milým darcom, ktorí reagujú na naše výzvy a nosia nám oblečenie pre klientov.

CENTRUM POMOCI ČLOVEKU V TRNAVE

Pomohli po vypuknutí vojny

Ďakujeme Zemianskemu dvoru v Šúrovciach, ktorý nám po vypuknutí vojny požičal na polroka skladové priestory zdarma. Akútne sme ich vtedy potrebovali pre uskladnenie materiálnej pomoci. Za bezplatné kurzy slovenčiny v Piešťanoch ďakujeme Jánovi Záhurnčíkovi, Eve Albertovej a Yvete Kozákovej. V neposlednom rade ľuďom, ktorí sa zapojili do potravinovej zbierky pre Ukrajinu a firmám, ktoré pomohli nášmu Centru podpory.

Pod's nami do ulíc

Dva až trikrát do týždňa prichádzajú streetworkeri do trnavských ulíc, v ktorých vyhľadávajú ľudí bez domova. Trnavská arcidiecézna charita momentálne posilňuje tím dobrovoľníkov, ktorí vidia v takejto práci zmysel.

Vďaka streetworku sa ľudia bez domova dozvedajú, kde v Trnave môžu využiť sociálne služby, napríklad, kde sa môžu osprchovať, vyprať si oblečenie a poradiť sa o svojej situácii so sociálnym pracovníkom. Väčšia ľudia bez domova prespáva na periférii mesta, v opustených budovách či záhradkáarských oblastiach. „Najskôr sa s nami odmietajú rozprávať, lebo majú obavu, po viacerých pokusoch o kontakt však pochopia, že im chceme pomôcť,“ hovorí Patrik Bellay, zodpovedný zástupca služby Streetwork. V zime majú so sebou streetworkeri okrem čaju, kávy a potravín aj rukavice, čiapky a ponožky. Aj tieto potreby im pomáhajú pri nadviazaní kontaktu. Na ulici v Trnave žijú niektorí ľudia aj roky. „Vieme, kde sa zdržiavajú a vyhľadávame ich, aby sme zistili, ako sa zmenil ich život a či niečo potrebujú,“ objasňuje. Streetworku sa na charite venujú študenti sociálnej práce v rámci školskej praxe, ale aj pracujúci ľudia, ktorí chcú vo voľnom čase pomáhať. Charita aj v týchto dňoch hľadá nových dobrovoľníkov pre streetwork. Čo musia spĺňať, vysvetľuje Patrik Bellay. „Človek musí byť pripravený na to, s akou cieľovou skupinou pracuje. Ľudí vidíme v rôznom prostredí a v ťažkej životnej situácii. Pri týchto stretnutiach získajú streetworkeri veľmi cenné skúsenosti. Pochopia tiež, aká dlhá býva cesta za zlepšením situácie, že nie je možné pomôcť zo dňa na deň a celé to je dlhšia cesta.“ Streetworkerov často kontaktuje verejnosť, ktorá chce nahlásiť človeka bez domova v tejto časti mesta. Po takomto oznámení prichádzajú nadviazať kontakt a ponúknuť núdznu pomoc. Ľudí, ktorí sa ocitli v takejto situácii, môžu ľudia charite nahlásiť čísla 0940 601 716 a na rovnakom čísle sa tiež prihlásiť do streetworku.

kvet

Foto: Zdenka Hamárová

Životné krízy zažehnané.

Vďaka dostupnému bývaniu

Prekonať životné krízy pomáha ľuďom už viac ako rok Trnavská arcidiecézna charita vďaka projektu Dostupné bývanie. Jednotlivci a rodiny bývajú v nájomných bytoch, za ktoré platia len energie. Môžu sa tak finančne „nadýchnuť“ a zmeniť svoj život k lepšiemu.

Projekt Ministerstva sociálnych vecí a rodiny SR určuje, že takúto podporu môžu klienti využiť maximálne na 24 mesiacov. Niektorí z nich však z projektu vystúpili skôr. Postúpili vo svojej situácii, podarilo sa im zastabilizovať a šancu na nájomné bývanie tak Trnavská charita mohla dať ďalším ľuďom.

Úspešné príbehy

Jedným z klientov bol mladý muž s duševným ochorením, ktorého rodina nikdy nepodporovala v tom, po čom túžil. Nútili ho zotrvať v zamestnaní, ktoré pre neho bolo fyzicky aj psychicky náročné. Jeho snom bolo študovať hru na klavíri a ako učiteľ k nej viesť žiakov. „Počas toho, ako využíval nájomné bývanie, si našetril peniaze, prijali ho na štúdium a dnes si plní svoj sen,“ hovorí vedúca projektu Dostupné bývanie Kristína Pauerová. V akútnej životnej kríze sa ocitla aj žena, ktorú s dvoma deťmi vyhodiť manžel z bytu. Nemala na nájom, nevedela, ako sa postará

o seba a deti. Aj ona sa za pár mesiacov dokázala finančne nadýchnuť a zaplatiť deťom poplatky za školu a internát. „Ako tím sme zároveň zohrali úlohu búrľavej vrby. Klientka sa vyslovne tešila na stretnutia s nami, potrebovala zo seba dostať smútok a depresiu z toho, čo sa jej stalo a veľmi sa jej uľavilo,“ hovorí sociálna pracovníčka projektu Anna Adamcová.

Podpora, ktorá skutočne pomáha

Dôležitou súčasťou tejto pomoci je okrem poskytnutia nehnuteľnosti aj podpora odborných pracovníkov. Sociálni pracovníci a psychologička vedú s klientmi rozhovory, pomáhajú im pri hľadaní práce, pri komunikácii s úradmi, učia ich ušetriť si peniaze. „Ľudia sa dostávajú do krízy z rôznych dôvodov. Krach vzťahov, fyzické násilie, strata zamestnania. Niekoľko na riešenie tejto situácie potrebuje dlhý čas, inému môžu stačiť tri - štyri mesiace,“ objasňuje Kristína Pauerová. Podpora založená na princípe housing first, ktorú v severnej a západnej Európe uplatňujú už roky, má podľa vedúcej projektu veľký zmysel. „Ľudí, ktorí potrebujú pomoc, je stále viac a my vidíme, že keď majú bezpečné útočisko a dostanú podporu, dokážu svoju situáciu zmeniť.“

DARINA KVETANOVÁ

Foto: Anna Adamcová

Ľudia, ktorí sa náhle dostanú do nepriaznivej životnej situácie, sa môžu vďaka nájomnému bývaniu finančne nadýchnuť a opäť postaviť na vlastné nohy.

Kreatívni seniori, šťastní seniori

Preč so stresom a zlými myšlienkami, povedali si kolegovia v Dome pokojnej staroby v Cíferi a seniorov nechali tvoriť. Maľovali na sklo, na kamene, vyrábali čokoládu aj dekorácie.

Naši seniori v Dome pokojnej staroby stále niečo vyrábajú. Ich fantázia nemá hraníc! Keď dostali chuť na čokoládu, pove-

dali si, prečo nie a už si aj chystali ingrediencie, aby si vyrobili vlastnú. Lenže aj čokoláda sa dá jesť vo veľkom štýle, tak sa o tej maškarte zároveň dozvedeli kopec zaujímavostí a pikošiek. Potom si zas povedali, hmm, táto naša spoločenská miestnosť by zniesla oživenie. Zobrali konáre z lesa, z krepového papiera vyrobili kvety a vznikla dekorácia, ktorú by

pokojne mohli nafotiť do lifestyleového časopisu o bývaní. Výnimočná pohoda zavládne vždy, keď sa na stôl vytiahnu servítky, štetce, lepidlá a dózy, pretože pri tvorení sa tak dobre rozpráva o živote, priateľstve aj malých radoostiach dňa. Veľkú radosť mala nedávno pani Mária Korponaiová, ktorá oslávila 70. narodeniny. Pochádza z Cífera, z rodiny, v ktorej bolo

šesť súrodencov. Roky pracovala v nábytkárstve, je fanúšičkou detektívok, pletenia a kto ju chce potešiť kvetom, mal by jej podarovať ružu. Živíó! Zabudnúť nemôžeme ani na obľúbený skrášľovací deň. Vtedy si naše dámy zoberú do parády pedikérka a kaderníčka. Dobrý účes predsa dokáže podčiarknuť krásu dámy v akomkoľvek veku.

kvet

Chce ich zapojiť do dobrovoľníctva

Takmer štyridsať študentov trnavských stredných škôl prechádza aktuálne vzdelávacím programom, ktorý pripravila Trnavská arcidiecézna charita v spolupráci s organizáciou Youth for Equality. Získavajú v ňom nové zručnosti a dostanú tiež príležitosť využiť svoj potenciál pre pomoc núdzným ľuďom.

Stredoškoláci sa počas desiatich tvorivých seminárov naučia rozpoznávať vlastné hodnoty, využiť mäkké a podnikateľské zručnosti, dostanú informácie o časovom manažmente, strategickom plánovaní či podnikateľskom pláne. „Všetky tieto poznatky a skúsenosti raz využijú vo svojej práci. Možno budú chcieť zhmotniť svoj vlastný nápad, svoj projekt. My im dnes na to dáme prostriedky,“ vysvetľuje Viktória Urbánová z Youth for Equality. Podľa jej kolegyne, Jany Borárosovej, lektori na prvých hodinách videli, že študenti nie sú veľmi zvyknutí vyslovovať svoj názor. „Postupne sa však rozhovorili. Používame nástroje neformálneho vzdelávania, všetky naše stretnutia sú tak uvoľnené a založené skôr na diskusii, nie len na prijímaní informácií,“ objasňuje. O dobrovoľníctve hovorí stredoškolákom Kristína Ryšavá, ktorá v Trnavskej arcidiecéznej charite zastrešuje práve dobrovoľnícke progra-

my a vedie komunitné centrum Špitálik. „Budeme radi, ak týchto študentov osloví téma dobrovoľníctva a stanú sa novými členmi nášho tímu. V programe sú mladí, aktívni ľudia, charita im dáva príležitosť využiť ich talent na pomoc ľuďom a komunite, v ktorej sami žijú,“ hovorí Ryšavá. S programom začali organizácie v septembri a potrvá do konca roka. Študenti sa na se-

minároch stretávajú raz týždenne a program je pre nich bezplatný.

Organizácie môžu stredoškolákov vzdelávať vďaka podpore z dotácií Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu v oblasti práce s mládežou, ktoré administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

DARINA KVETANOVÁ

Deň ukrajinskej kuchyne v Špitáliku

Palacinky plnené mletým mäsom, polievku Okrošku a ďalších viac ako dvadsať sladkých a slaných špecialít mohli ľudia ochutnať v komunitnej kaviarni Trnavskej arcidiecéznej charity pri príležitosti Dňa ukrajinskej kuchyne.

Cviklový šalát, kapustové listy plnené mäsom, cestoviny plnené zemiakmi či tvarohom, tradičné koláče aj tortu. To všetko pre Trnavčanov pripravili Ukrajinci, ktorí našli dočasné útočisko na Slovensku a sú za to vďační. Tr-

navská arcidiecézna charita sa im venuje v Centre podpory a v rámci jeho činnosti priniesla aj toto

podujatie. Jeho súčasťou bolo vystúpenie speváčok a recitácie ukrajinských detí. Návštevníci za jedlo zaplatili dobrovoľným príspevkom. Za utržené peniaze charita zakúpila školské pomôcky pre rodiny v núdzi. „Nie len láska medzi mužom a ženou ide od pradávna cez žalúdok. Aj na základe tejto ľudovej múdrosti sme preto pripravili už druhýkrát toto podujatie. Ukrajincov, ktorí u nás našli dočasný domov, chceme spájať s Trnavčanmi,“ povedala Beáta Kačineciová z Centra podpory.

kvet, FOTO: Michal Lipovský

Víno bolo aj guláš bol

Všetci milovníci dobrého vína vedia, že vždy na jeseň majú v Trnave svoj sviatok. Deň vínnych pivníc oživuje stáročnú tradíciu a otvára nádherné historické pivnice. A tú, ktorá sa nachádza pod našim sídlom, na Hlavnej ulici 43, otvárame aj my. Na vínnej ceste sme aj tento rok boli zastávkou číslo 1, a tak sme si opäť kládli za povinnosť byť jednotkou. Náš riaditeľ Miroslav Dzurech navaril jeho preslávený guláš, ktorému konkurovala aj zdravšia, vegánska verzia kolegyň. Namasčili sme chleba s mascom a cibulu, na stoly kaviarne poukladali občerstvenie a sviečky. Z podbránia sa na pešiu zónu šíril aj zvuk harmoniky a spevu, a tak nás v tento deň skutočne obišiel len málokto. Že ľuďom u nás chutilo a že sa dobre bavili, hovorí sa po Trnave ešte dnes a my sme spokojní, že môžeme byť pravidelnou súčasťou tohto skvelého podujatia. **kvet**

Pes cíti každú emóciu

Pre desať detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a so zdravotným znevýhodnením sme v našom komunitnom centre zorganizovali canisterapiu. Deti sa naučili povely a za odmenu psíka obdarovali piškótou. Ležali na ňom, hladkali ho, česali a čistili mu zuby. Pes totiž veľmi dobre cíti to, čo my, ľudia, prežívame a pomáha nám tieto emócie uvoľniť. A tak počas canisterapie tiekli niekomu aj slzy a niekomu inému zas pomohla znova sa usmiať. **kvet**

Trstená,
Dom Charitas sv. Františka z Asissi

Milý čitateľ, v mene Slovenskej katolíckej charity Ťa pozývame spoznať zariadenia, v ktorých sa s láskou a obetavosťou staráme o ľudí v núdzi. Žijú v nich deti, týrané ženy, muži bojujúci so závislosťou, seniori či ľudia, ktorí sa ocitli na ulici.

Ak z týchto príbehov cítiš lásku, je to len časť lásky, ktorú ľudia v charite dávajú. Ak cítiš bolesť, je to len časť bolesti, ktorú si mnohí nevieme predstaviť. Ak cítiš obetu, ani zďaleka tieto príbehy nevypovedajú všetko to, čo pracovníci Slovenskej katolíckej charity podstupujú, aby plnili základné poslanie – Byť blízko pri človeku. Zariadeniami od Bratislavy po Prešov ťa sprevádzajú autorka textov Darina Kvetanová a fotograf Lukáš Hlubovič.

Keď ľudia s duševným ochorením cítia prijatie

BRATISLAVA

DOMOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
A REHABILITAČNÉ STREDISKO SAMÁRIA

Toto zariadenie prevádzkuje Bratislavská arcidiecézna charita pre ľudí s duševným ochorením, najmä so schizofréniou. Klienti začínajú deň pri raňajkách, po ktorých je čas na rannú komunitu. Ako sa majú? S akými pocitmi sem prišli? Sedíme v kruhu s nimi a počúvame. Na niekom je ochorenie viditeľné na prvý pohľad, z prejavu iného by sme ho len sotva hádali. Ľudia s duševným ochorením mávajú dobré a zlé dni. V tie zlé ich prenasledujú bludy, haluci-

nácie a s nimi chaos, stiesnenosť a strata kontroly nad sebou. Tieto stavy môžu trvať aj niekoľko dní. Bežné situácie sú vtedy nezvládnutelné a vstať ráno z postele je tou najväčšou výzvou. Samária je miesto, kde sa o týchto pocitoch hovorí otvorene. Miesto, kde sa s emóciami klienti pod vedením odborníkov učia pracovať a zvládať ich. Podobné zariadenia sú v Bratislave len tri, a to je žalostne málo. Na Slovensku máme aj mestá, v ktorých takáto služba pre ľudí s duševným ochorením chýba. Aj oni však potrebujú cítiť, že sú hodnotní. Potrebujú prijatie, našu pozornosť a priestor, kde sa môžu rozvíjať.

Bratislava,
Domov sociálnych služieb
a rehabilitačné stredisko Samária

Dobré ráno, raňajky

TRNAVA

CENTRUM POMOCI ČLOVEKU

Streda, 8.55 hod. Pred vstupom do nízkoprahového denného centra stojí asi dvadsať ľudí. Z rôznych smerov sem prichádzajú ďalší, s igelitovými taškami v rukách. Ktosi má na chrbte ruksak. Na prvý pohľad ošarpaný, kde-tu s dierou, kde-tu s flakom, no akurát veľký na to, aby sa do neho zmestilo všetko aktuálne vlastníctvo. Na centre sa otvorili dvere. Zamestnanci charity pripravili aj dnes pre klientov „all inclusive“ raňajky - chlieb, ktorý sa včera nepredal v obchodnom dome a kávu, ktorá vzpruží tvrdo

Trnava,
Centrum pomoci človeku

skúšaný organizmus. Jednoduché jedlo tu dostanú päťkrát do týždňa. Môžu sa tu tiež obliecť do čistých šiat a zohriať sa. V nízkoprahovom centre dostávajú aj ďalšiu, dôležitú podporu, sociálne poradenstvo. Má to zmysel. Ak sa ľudia bez do-

mova pravidelne sprchujú, nešíria na verejnosti infekčné choroby. Ak dostanú jedlo, potom ich hlad neprinúti kradnúť. Ak budú mať možnosť sociálneho poradenstva, existuje nádej, že raz vystúpia z bludného kruhu.

Dodnes zaspávajú pri zažatom svetle

NITRA

DETSKÝ CHARITNÝ DOM SV. LÚJZY

Deťom, o ktoré sa nemohli alebo nevedeli postarať rodičia, vytvára Diecézna charita Nitra druhý domov. Mnohé sem prichádzajú z nefunkčného prostredia, ktorému určovali smer alkoholizmus, násilie a trestná činnosť rodičov. Následky z minulosti zostávajú hlboko v duši. Niektoré z týchto detí tak dodnes zaspávajú pri zažatom svetle, lebo je pre ne akýmsi ochrancom pred spomienkami. Tie sa vynárajú práve v čase, keď všetko utíchne. Vtedy prichádzajú vychovávatelia a pomáhajú im prekonať strach. Sú tu, keď si deti ventilujú svoj hnev, nikdy neodmietnu rozhovor a zostávajú pri nich, kým sa im uľaví. „Naše zariadenie je malé, preto sme si všetci blízki. Kolegovia si deti na sviatky berú domov, berú ich na výlety či na chalupu. Všetci sa tu snažíme vytvoriť pre ne rodinné prostredie,“ hovorí Dušana Bucová, vedúca Detského charitného domu sv. Lujzy. Nepochovať vzťahy, i keď nie sú práve najlepšie, to je veľmi dôležité. Nech už majú rodičia zverencov akúkoľvek minulosť či súčasnosť, zamestnanci detského domova o nich nikdy nehovoria v zlom. Deti majú svojich rodičov stále radi, chcú si s nimi telefonovať a stretávať sa, i keď to nie vždy vychádza. Niekedy ich supľujú starí rodičia, ujovia, tety, vzdialená rodina alebo kamaráti. Akýkoľvek vzťah, ktorý má dieťa za bránami detského domova, je však cenný a keď príde čas opustiť zariadenie, pomáha mladému dospelému postaviť sa na nohy a vykročiť do života.

Tam, kde vlaky dávajú núdzným dobrú noc

ŽILINA

DOM SV. VINCENTA

Práve v čase, keď si ľudia v obývačkách urobia miesto v oblúbenom kresle a zapnú večerné správy, v nocľahárni a útulku Diecéznej charity Žilina sa začína príjem. Po odľahlej ulici v blízkosti ružňov-

Nitra,
Detský charitný dom sv. Lujzy

ho depa, tam, kde stoja desiatky prepravných kontajnerov a z diaľky sem dolieha zvuk brzdiacich vlakov, po tejto ulici prichádzajú ľudia bez domova, aby vymenili ulicu za teplú posteľ. Zamestnanci charity tento komfort aj dnes večer doprajú šesťdesiatim z nich. Cesta za teplom a pohodlím sa však začína kontrolou. Vo dverách zariadenia musí každý klient vykonať dychovú skúšku. Kto ňou prejde, pokračuje ďalej, pred tým, komu tester ukáže červené číslo, sa však zatvárajú dvere. „Ak tu máme spolu fungovať, musíme dodržiavať pravidlá,“ hovorí vedúci zariadenia Rastislav Kolman. Vzťahy formované ulicou sú často naštŕbené a vzbĺknutý konflikt počas noci by bol to posledné, čo by si zamestnanci priali. Dnes sa na večeru podáva teplý čaj a pečivo. Za symbolickú sumu je v ponuke instantná polievka. Po večeri vyjdú klienti na dvor na fajčiarsku pauzu a o ôsmej si už chystajú posteľ. Rastislav pracuje s ľuďmi bez domova už viac ako desať rokov. „Pamätám si na moje začiatky, keď som bol presvedčený, že cesta z ulice nemôže byť taká zložitá. Jedného staršieho pána sme vtedy ostrihali, osprchovali, obliekli a v piatok od nás odchádzal so slovami, že vyzerá ako

Versace. Bol som šťastný, že sa to podarilo. V pondelok, keď som do Žiliny prichádzal vlakom, som ho však zbadal zašpineného s fľašou v ruke. Musel som to celé pochopiť. Od klientov často počúvame ich dôvody, prečo to nejde. Zvyknú si tiež nastaviť latku príliš vysoko. Hovoria o práci, no keď dostanú príležitosť, odmietnu ju. Za roky v tejto službe som prišiel na to, že sa nemôžem hrať na spasiateľa. Som tu – a sme tu, aby sme im pomáhali a sprevádzali ich v tejto situácii, no nečakali zázraky.

V starobe žnú to, čo v mladosti zasiali

TRSTENÁ

DOM CHARITAS SV. FRANTIŠKA Z ASSISI

O viac ako tridsať seniorov sa v Trstenej stará Spišská katolícka charita. Mnohí z nich sú vážne chorí, slabí, nevládni a osamelí. Ten, kto nemal v mladosti žiadne záväzky, nezaložil si rodinu, žil v prítomnosti, no nemyslel na budúcnosť, zostal napokon na staré kolená sám. V tomto zariadení žijú aj ľudia, ktorých dlhy, exekúcie, či závislosť priviedli až na ulicu. „Denne sa obúvame do ich topánok a vcitujeme sa do ich situácie. Každý človek pozná svoje chyby a snaží sa s nimi pracovať. No staroba je v tomto

náročná, lebo v nej sa už ovládať nevieme a všetko sa vyplavuje na povrch. Človek sa správa tak, aký je vo vnútri. Kto pracuje so seniormi, mal by toto pochopiť,“ hovorí vedúca zariadenia, Anna Parcová. Do dnešného dňa sa Dom Charitas sv. Františka z Assisi stal útočiskom pre dvesto seniorov. „Bez ohľadu na to, akí boli a čo prežili, snažíme sa, aby u nás zažívali ľudskosť,“ dodáva Anna Parcová.

Sedemdesiatsedem ráz odpustiť

BANSKÁ BYSTRICA

DOM PRE NÚDZNYCH

Ľudia bez domova prichádzajú denne do Domu pre núdznych, ktorý zriaďuje Diecézna charita Banská Bystrica. Môžu sa tu osprchovať, oparať si veci, obliecť si nové šaty a dať si to, často jediné teplé jedlo dňa. Desiatim mužom a ženám, ktorí žijú na ulici, zároveň charita v tomto stredoslovenskom meste poskytuje krátkodobé ubytovanie v útulku. Sú to obvykle ľudia v dôchodkovom veku, o pokojnej jeseni života sa však v ich prípade nedá hovoriť. Po sérii svojich pádov, za ktorými je najčastejšie závislosť, stratili domov, rodinu, priateľov a ocitli sa na okraji spoločnosti. Charitu

Charitný spravodaj

9

zariadenia

v Banskej Bystrici vedie ako riaditeľ Radoslav Bujdoš, ktorý je zároveň kňazom. Situácie s klientmi preverujú jeho trpezlivosť a pokoru. „Prichádzajú obvykle vtedy, keď ich skolí choroba, alebo sú dobití či dorážaní. S plnou vážnosťou nám sľubujú, že už nebudú piť a že svoj život zmenia. No na tieto slová však veľmi rýchlo zabúdajú, najčastejšie uprostred mesiaca, keď dostávajú dávky,“ opisuje. Dodnes spomína na muža, ktorý z útulku dokola odchádzal a vracal sa späť. Pre tvrdohlavosť sa raz napokon nevrátil. Radoslav Bujdoš sa dozvedel, že muž zomrel na ulici. „Sám som ho pochovával v mojej farnosti. Potešilo ma, že na pohreb prišla aj jeho rodina, že na neho nezanevrel. Pri tomto pánovi, ale aj pri mnohých ďalších, som si na vlastnej koži prežil, čo to znamená nie sedem, ale sedemdesiatsedemkrát odpustiť.“

Pri práci s núdznými nestavajú vzdušné zámky

ROŽŇAVA

ÚTULOK A NOCLAHÁREŇ

Pár minút pred dvanástou je v jedálni rušno. Klienti nocľahárne a útulku sa schádzajú na obed. Pred hlavným jedlom dňa niekto ešte stihne umyť chladničku či pozmyvať chodbu, niekto si radšej dopraje svoju dávku nikotínu. Útulok Diecéznej charity Rožňava sa stal domovom pre ľudí, ktorí sú v hmotnej núdzi, nevedia si sami zabezpečiť bývanie, no majú aspoň nejaký, hoci drobný príjem. Do nocľahárne prichádzajú tí, ktorých sa zriekla rodina, či už pre závislosť, alebo z iných dôvodov, ich problémy sa nakopili, až skončili na ulici. Mnohí z týchto ľudí stratili chuť niečo robiť. „A tak ich dokola motivujeme, že ešte nie je všetko stratené, že sa ešte môžu postaviť do života,“ hovorí sestra Antónia, ktorá tieto charitné zariadenia pre

Žilina,
Dom sv. Vincenta

Banská Bystrica,
Dom pre núdznych

Ľudí bez domova vedie. Zadosťučinenie vraj prichádza, keď sa klienti cítia spokojní a šťastní, že niečo sami dokázali. „Vtedy mám radosť aj ja. Viem, že pri práci s týmito núdznými si nemôžeme stavať vzdušné zámky. Radovať sa treba aj z malých úspechov.“ Z týchto priestorov už videla odchádzať mnohých ľudí. Tých, ktorí si našli byt alebo opravili malý domček a dodnes sa im darí, no lúčila sa aj s tými, ktorí sa rozhodli pre lavičku, lebo sa nedokázali zriecť závislosti. „Z takýchto odchodov mi bolo smutno. No dostala som odpoveď: „Bez alkoholu sa mi nedá žiť.“

Rožňava,
Útulok a nocľaháreň

detí. „Keď sa nám len z jednej tretiny podarí vychovať lepšiu generáciu, bude to pre nás veľkým úspechom,“ hovorí Janette Fedorková, vedúca komunitného centra. Ovocím tejto práce je podľa nej už skutočnosť, že deti do centra chcú chodiť, že prichádzajú čisté a každý deň sa naučia niečo nové. „Kolegovia ma volajú Dora Bláznivá. Najnovšie som si zaumienila, že ideme hudobne nadaným deťom plniť sny. Chceme im založiť kapelu. Vlastne už majú aj názov – Skupina Odvedľa. Vďaka sponzorom sme kúpili bicie a klávesy, teraz už len zohnať speváčku,“ hovorí Janette. Vlni zas dostalo päť detí z osady možnosť chodiť do základnej umeleckej školy v meste. Janette deti často objímajú, hladkajú a bojujú o jej pozornosť. „Viem sa s nimi aj pohádať, aj byť prísna a vykričať im chyby. No nie som

Košice,
Dom svätého Lazára

Prešov,
Domov nádeje

Ženy, ktoré utiekli

KOŠICE DOM SVÄTÉHO LAZÁRA

Pre Júliu bol posledný rok snád tým najhorším v živote. Diagnostikovali jej rakovinu a v jej krajine vypukla vojna. V náročnej situácii, na úteku a s obavami, ako a kde sa bude liečiť, narazila na ľudí, ktorí jej pomohli. Gréckokatolícka charita v Košiciach ju ubytovala v Dome svätého Lazára. „Už som po operácii. Žijem a bojujem ďalej,“ zdôveruje sa uprostred podkrovného bytu. Útočisko v tomto dome nachádzajú aj ďalšie ženy. Každá z nich si pritom prežila svoj vlastný útek. Pred násilným partnerom, so zbalenými kuframi a s deťmi, s finančnými problémami a otázkami – čo bude. „Pomáhame im vstať a kráčať ďalej,“ hovorí pracovníčka sociálnych služieb Miriama Poláková. „Počúvame, čo ich trápi, snažíme sa ich nasmerovať. V tomto zariadení môžu zostať dva roky, počas ktorých by si mali usporiadať život. Robíme všetko pre to, aby sa im to podarilo.“ Chce to odvahu, ukončiť nefungujúci vzťah, odstrihnúť sa od násilníka, začínať znova, bez peňazí, s kopou problémov na krku. Často bez podpory rodiny. Náročné, nie však nemožné. Aj vďaka zariadeniam, akým je Dom svätého Lazára, si môžu ženy v náročných životných situáciách zrovnáť myšlienky, vytýčiť

Sečovce,
komunitné centrum

cieľ a vykročiť za ním. Nech už sa zdá byť akokoľvek vzdialený.

Keď sa deťom z osady plnia sny

SEČOVCE KOMUNITNÉ CENTRUM

Rómska osada v Sečovciach je neprehliadnuteľná. Stojí na konci mesta, priamo pri hlavnej ceste a šoféri áut, ktoré tadiaľto prechádzajú,

majú rozpadnuté budovy a chatrče priamo v zornom uhle. Už pohľad z tejto cesty na jednu z najhorších rómskych osád na Slovensku, čo sa podmienok, hygieny a životnej úrovne jej obyvateľov týka, je trňom v oku. Aj sem prichádza Charita a jej zamestnanci, so snahou ukázať obyvateľom osady iný život, ako ten, čo sa odohráva na mieste, kam si nikto neželá vstúpiť. Nebyť komunitného centra, deti z osady by možno nikdy

nezažili jazdu na odrážadle, bicykli, či kolobežke. Centrum je miestom, kde sa môžu zahrať v piesku, v lete kúpať v bazénoch a súťažiť v stolnom futbale. No jeho aktivity nie sú len o zábave. Zamestnanci deti pripravujú do školy, vedú ich k hygiene, učia ich upratovať. Navyše, vďaka pravidlu, že do centra môže prísť len ten, kto bol v ten deň v škole, mali na poslednom vysvedčení neospravedlnené hodiny len dve zo všetkých týchto

voči nim povýšenecká. Toto je to, čo oceňujú a čo sa mi potom v tejto práci vracia,“ hovorí.

Na ceste zo závislosti

PREŠOV DOMOV NÁDEJE

Mužom, ktorí prepadli závislostiam, dáva Gréckokatolícka charita Prešov v Domove nádeje druhú šancu na plnohodnotný život. Za dvadsaťštyri rokov fungovania resocializačného zariadenia za sebou zatvorili dvere už stovky tých, ktorí sa rozhodli pre život s čistou hlavou. Osem hodín spánok – osem hodín práca – osem hodín oddych. Zo závislosti lieči pevný režim, život v komunite a dlhé rozhovory s terapeutmi, ktoré osobnosť doslova vyzliekajú donaha s cieľom obliecť ju do nových šiat. Závislosť je ťažká choroba. Nedá sa vyliečiť za týždeň. Klienti tu zostávajú obvykle rok a pol, kým prejdú piatimi fázami. Na tejto ceste ich čakajú krízy a prvá prichádza hneď po nástupe. Noví ľudia, nové pravidlá a hranice, za ktoré sa nedá prejsť, sú pre niekoho príliš veľkou záťažou. Časť z mužov, ktorí nastúpili na doliečovanie, tak do dvoch týždňov odchádza. Druhá kríza príde asi po roku. Vtedy si človek uvedomí, že bez drogy dokáže prežiť. Musí sa však rozhodnúť, či skutočne chce.

My z trnavskej charity

Kto sme a aká je naša úloha na charite? Čo zažívame v našej práci a čo v nás zanecháva? Akí sme v súkromí, čo máme radi a o čom snívame? Zamestnanci Trnavskej arcidiecéznej charity vám otvárajú dvere, aby ste ich spoznali ako profesionálov, na ktorých sa môžete obrátiť, ak ich budete potrebovať, ale aj ako ľudí so záujmami a vlastnými postojmi.

Inšpirovaná včelami

Edita Karabová sa tento rok stala odbornou garantkou v piešťanskom Centre pomoci človeku, kde predtým pracovala ako poradkyňa pre špecializované sociálne poradenstvo. Centrum sa venuje ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, pomáha neúplným aj viacpočetným rodinám, seniorom, zdravotne i duševne znevýhodneným ľuďom, vedie preventívne a záujmové činnosti a od marca pomáha aj ľuďom z Ukrajiny. „Mám rada individuálnu jedinečnosť týchto ľudí. Aby sme ich dokázali previesť situáciou, v ktorej sa nachádzajú, musíme im ponúknuť bezpečný vzťah a byť im oporou,“ hovorí. V centre pôsobí čisto ženský kolektív. O tom, ako by mal fungovať, má jeho odborná garantka jasnú predstavu. „Základom je, aby sme do našich vzťahov dokázali vniesť ľudskosť a tiež, aby nás práca bavila. Je dobré, keď má každá z nás priestor pre vlastné vízie, aby mohla rozvíjať svoj potenciál v prospech znevýhodnených ľudí. Takto dokážeme ťahať za jeden povraz.“ Relax nachádza Edit pri včelách. V sade za domom má sedem včelích rodín. „Od marca do septembra je to moja psychohygiena. Rada ich pozorujem a zároveň som veľkou obdivovateľkou princípu, na ktorom fungujú. Všetky letné včely sa snažia zabezpečiť zimnú generáciu, aby dokázala prežiť. Chorá včela nevojde do úľa, pretože nechce nakaziť spoločenstvo. Vďaka týmto a ďalším zákonitostiam zo života včiel sa aj ja dokážem učiť trpezlivosti a pokore,“ hovorí Edit Karabová. Je mamou dvoch dospelých detí, a dnes tak má dostatok času na svoje záujmy. Rada si zájde do wellnessu a prečíta dobrú knihu. Témy zo sociálnej oblasti ju spájajú aj s manželom, ktorý pracuje v Ústave pre výkon odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou. Edit sa tiež momentálne zdokonaľuje v poradenstve s terapeutickým prístupom, ktorému sa chce v budúcnosti venovať.

Po dvadsiatich rokoch opäť v službách charity

Mária Prekopová sa do tímu Trnavskej arcidiecéznej charity vracia každých desať rokov. Na začiatku milénia začala ako soci-

venovala prevažne opatrovaniu seniorov a jej hlavným cieľom bolo otvorenie Domu pokojnej staroby v Ciferi. Do kolektívu sa potom vrátila v roku 2010. „Vtedy to už bola organizácia s celkom novou víziou a možnosťami rozvoja. Stretla som tu inšpiratívnych spolupracovníkov, s ktorými sme zakladali Centrum pomoci človeku v Trnave. Progres však išiel veľ-

mi rýchlo, a nedávalo to odpovede pre môj pracovný život. A tak som odišla,“ vysvetľuje. Po ďalšej dekáde dostala možnosť rozbehnúť v Galante službu špecializovaného sociálneho poradenstva. Ľuďom v náročnej situácii pomáha robiť dôležité kroky, aby sa posunuli vpred. „Základom našej práce je poskytnúť človeku čas na rozhovor a hľadať možnosti, ako mu pomôcť. Často kontaktujem kolegov, partnerské organizácie aj úrady. Zisťujem, ako fungujú rodinné vzťahy, či sa do riešenia môže zapojiť komunita alebo systém štátnej pomoci.“ Úspechom tejto práce je napríklad aj to, keď spolu ľudia po dlhom čase opäť začnú hovoriť a dávajú šancu nalomným vzťahom. „Rodina býva v problémoch až príliš zahltená, ja do vzťahov medzi nimi vstupujem ako nezávislá osoba, a to je mojou výhodou,“ hovorí. Mária pochádza z veľkej rodiny, v ktorej je vždy veselo. Okrem bežnej turistiky sa venuje aj putovaniu. Peši už prešla napríklad z Florencie do Ríma alebo z juhu Francúzska do Santiaga de Compostela. Na Slovensku, v Českej republike i v Taliansku pútnikov aj sama sprevádza. „Púť je pre mňa časom zastavenia. Uvedomujem si, v čom idem, čo tvorí môj život. Z pohľadu viery je to netradičný rozhovor s Bohom, ktorý otvára mnohé udalosti z minulosti a ukazuje, čo je predo mnou. Je to presne ako na ceste, keď vidíme za seba aj pred seba,“ dodáva Mária Prekopová.

álna poradkyňa pracovať vo vtedajšom charitatívno-sociálnom centre. V tom čase sa organizácia

Edita Karabová

Mária Prekopová

Michal Molnár

Michal má výnimočnú schopnosť

Michal Molnár vyštudoval sociálne služby a poradenstvo a v poslednom ročníku mu bolo jasné, že chce v tomto odbore zostať. Ako čerstvý absolvent nastúpil do zariadenia pre seniorov. Mladý sociálny pracovník mal na starosti klientov s rôznymi diagnózami, čo mu do života prinieslo bohaté skúsenosti. Po šiestich rokoch v tomto zariadení mal chuť zmeniť prácu, no zároveň zostať v sociálnej oblasti. Príležitosť sa ponúkla práve v Trnavskej arcidiecéznej charite a Michal ju rád využil. Dnes má na starosti projekt Dostupný domov, na ktorom charita spolupracuje s Nadáciou Slovenskej sporiteľne tak, že prenájma bývanie klientom v zložitej životnej situácii. Michal im pomáha pri všemožných praktických záležitostiach. „Som ich predĺženou rukou. Sprevádzam ich na úrady, kontrolujem platby nájomného, viem im pomôcť pri hľadaní práce a zároveň koordinujem tento projekt,“ hovorí. Na charite začínal pracovať ako dobrovoľník. Dnes je spokojný, že je stálym členom tímu. Na poslednom teambuildingu o ňom kolegovia zistili prekvapivú skutočnosť. Michal vie hovoriť odzadu! Bez zaváhania si poradil aj s náročnejšími slovami. Pôsoobil, akoby ich mal napísané vo vzduchu priamo pred sebou a jednoducho ich prečítal naopak. „Keď som mal nastúpiť na strednú školu, robili nám psychologické vyšetrenia. Na tých sa potvrdilo, že mám nadpriemernú mechanickú pamäť,“ vysvetľuje s tým, že táto vlastnosť mu pomáha aj pri práci. V tej predošlej si napríklad zapamätal poschodie aj číslo izby viac ako dvoch stovák seniorov. Pri tej dnešnej zas presne vie, o čom sa kedy rozprával s ktorým klientom. Michalova budúca manželka sa tak nemusí obávať, že by mu z hlavy vyšumel napríklad dátum svadby. Kým však, zatiaľ slobodný kolega, urobí toto rozhodnutie, zostane jeho najväčšou vášňou šport. Ako vernému fanúšikovi Spartaka Trnava mu totiž unikne len máloktorý zápas. „Je to môj ventil po celom pracovnom týždni. Na štadióne nechávam všetky emócie.“ Podstatne tichšiu atmosféru zažil na štadiónoch v Los Angeles a New Yorku počas zápasov NHL. „Hoci tam príde aj 20-tisíc ľudí, zápas si vychutnávajú skôr potichu a zakričia len pri dobrej šanci,“ opisuje príhody pre ktoré dokázal letieť na druhý koniec sveta. A bol to pre neho skutočne výnimočný zážitok.

TEXT A FOTO:
DARINA KVETANOVÁ

Pred dvadsiatimi šiestimi rokmi sa v Trnave zrodila kapela, ktorá chcela medzi ľudí šíriť radosť. Pod uleteným názvom Hudba z Marsu si zoskupenie okamžite získalo fanúšikov, a tí si známe piesne spievajú dodnes. S lídrom skupiny Michalom Štofejom sme sa rozprávali o kariére, o živote, viere, aj o sociálnej práci.

V živote umelca to vraj tak chodí. Sú roky, keď si jeho prácu nikto nevšímne, aj keď do nej dáva všetko. A potom mu odvážny pokus, od ktorého až tak veľa nečakal, prinesie sladký úspech. A nejako tak to bolo aj s Michalom.

• Čím momentálne žijete?

– Vrátil som sa z hudobného workshopu, ktorý viedol producent Eddie Stevens, manžel Janky Kirschner. Celé to bolo o experimentovaní so zvukom a stretli sa tam hudobníci z komerčných aj nezávislých sfér. Som plný dojmov.

• Vaša kapela Hudba z Marsu je na scéne od roku 1996. Kam sa odvtedy posunula?

– Prešli sme si personálnymi zmenami, niekoľkokrát sme si dali pauzu, no dodnes hráme a gro kapely zostalo nezmenené. Rovnaké je po tých rokoch aj naše poslanstvo, dať ľuďom niečo povzbudzujúce, odovzdať im radosť. V 90. rokoch sme to nazvali terapeutický pop.

• Z vašich piesní skutočne vychádza pozitívna energia a veselý bol aj počín Dynamo Team. A to vraj tento projekt vznikol veľmi náhodne.

Kapela Hudba z Marsu uspela v 90. rokoch s veselými textami piesní a štýlom, ktorý jej členovia nazvali terapeutický pop.

Človeku na hranici obrátenia dopraje pán Boh výnimočné zážitky Michal Štofej zanechal ezoteriku, lebo našiel vieru

– S manželkou sme vtedy žili v Anglicku, lebo tam absolvovala pedagogickú stáž. Ja som tam však nemal nič na práci, a tak som

sa rozhodol, že urobím album. Zahraničie má skutočne niečo do seba, človek sa tam uvoľní, pocíti slobodu. Pri tvorbe som tak vybočil

la zaznievajú, sú: OK, let's go! Apráve túto pieseň si vybrala pre svoju reklamnú kampaň známa automobilka. Bola to náhoda?

– Úplná. Údajne nás objavil art director americkej reklamnej agentúry a zapáčilo sa mu to. Keď mi z tejto agentúry napísali mail, myslel som si, že je to nejaký spam. Ani som neodpovedal, až keď mi písali znova. Boli sme medzi niekoľkými navrhnutými skladbami a tá automobilka si nás napokon vybrala. Naša pesnička tak išla do reklamy, ktorú vysielali v celých Spojených štátoch, navyše, s hlasom známeho herca a hudobníka Jeffa Bridgesa.

• Čo pre vás znamenal tento úspech?

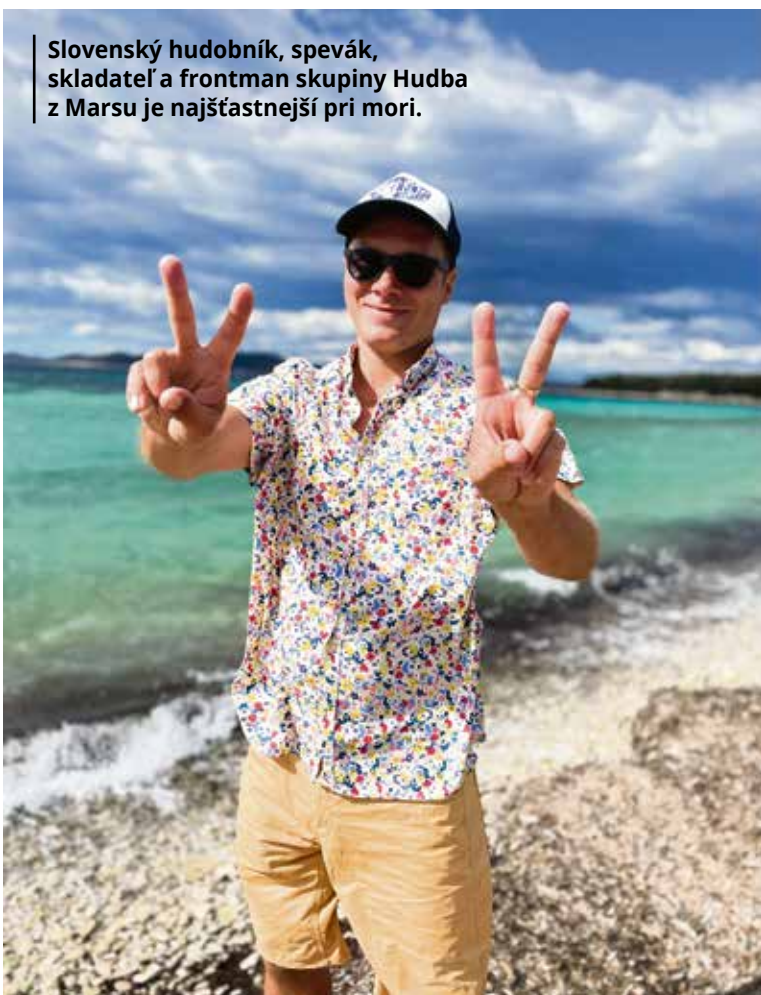
– Obrovskú satisfakciu. Počas hudobnej kariéry som zažil milión neúspechov. Zložil som piesne, ktoré si nikto nevšimol. Umenie je také. Môžete tvrdo pracovať celý rok, a nikoho neoslovíte. Človek o sebe v takýchto chvíľach začína pochybovať, hovorí si, tak ja niečo robím, myslím si, aké je to super, ale nikto na to nezareaguje. Potom, keď príde takýto úspech, je to obrovské zadosťučinenie.

• Hudba z Marsu však úspech zažila, hneď po vzniku. Je to preto, že ste prišli s niečím novým?

– To je pravda. Nahráli sme prvé demá a každá z týchto piesní zarezovala, zapáčila sa. Okamžite nám chceli vydať album. Keď kapela začína, potrebuje dostať povzbudenie a my sme ho dostali. Vyhrávali sme hitparády a od radosti sme tancovali pri rádiu. Zaujímavým úspechom bolo aj to, že nás objavila americká muzikologička Barbara Rose Lange. Na Slovensko prišla urobiť výskum popu, ktorý hraničí s folklórom. V tom čas sme v Hudbe z Marsu mixovali pop, gitarovú hudbu a etno. Čerpal som zo starých nahrávok etnológov, ktorí zachytávali ľudí na lazoch na Liptove, Spiši a Pohroní. Bolo to veľmi autentické, predstavte si originálny spev starého baču. Toto prepojenie popu a folklóru vtedy ocenili aj hudobní kritici, lebo u nás také niečo dovtedy nikto neurobil. Ako kapela sme sa tak vďaka tejto etnologicke dostali do knihy, ktorú písala roky a dnes sa z nej učia americkí vysokoškooláci.

• Hrali vaše piesne niekedy aj zahraničné rádiá?

– To je ďalší z tých milníkov, na ktoré som hrdý. Dostali sme sa do éteru veľkého rakúskeho rádia FM4. O tom, že ich táto stanica zahrá, u nás snívajú mnohí hudobníci.

Slovenský hudobník, spevák, skladateľ a frontman skupiny Hudba z Marsu je najšťastnejší pri mori.

“

„Počas hudobnej kariéry som zažil milión neúspechov. Zložil som piesne, ktoré si nikto nevšimol. Umenie je také. Môžete tvrdo pracovať celý rok, a nikoho neoslovíte.“

z popových cestičiek a urobil som album, na ktorý by som si doma netrúfol. Má v sebe viac elektroniky, punku a elektroclashu. Nemal som však poruke spevákku. Vypočul som si manželkin nahratý hlas a uvedomil som si, že znie veľmi pekne. Rozhodli sme sa teda, že ho použijeme. Lenže ona nie je hudobníčka, ani spevákka, a tak som sa dosť natrápil s editáciou. To boli strašné nervy. Nakoniec však vznikol album, ktorý prerazil aj vo svete.

• Vo videoklipe k jednej z piesní tohto albumu sa s manželkou veziete na skútri a jediné slová, ktoré počas celej piesne doko-

ci. Našu pieseň Roll the Dynamo dali do rotácie, hrali ju pravidelne. Keď sme s rodinou cestovali na dovolenku autom, niekde na diaľnici sme zapli rádio a práve ju hrali. Bol to skvelý pocit.

● **S rodinou žijete v Trnave. Mnohých umelcov lákajú väčšie mestá. Vás nie?**

– V Trnave som sa narodil, žijem tu takmer celý život a veru ťažko sa mi od nej odvyká. Chvíľu som býval v Horných Orešanoch aj na Dobrej Vode. Najskôr som mal romantickú predstavu o živote na dedine a takom tom pokoji. Asi ho tam však na mňa bolo až príliš. Opäť sme sa teda vrátili do Trna-

“

„Viera je pre mňa silným stĺpom, ktorého sa môžem držať, aj keď prídu búrky či pochybnosti. Niečo, čo nikdy nepovolí.“

vy. Mám toto mesto skutočne rád. Keď človek vidí, ako ťažko sa majú ľudia v mnohých častiach sveta, kde je chudoba, veľmi si začne vážiť to, čo má doma. Zistí, aký jednoduchý život máme.

● **Asi teraz myslíte na to, čo ste zažili počas misií v krajinách tretieho sveta.**

– Áno. Bol som v Afrike aj v Indii. Moja motivácia nebola celkom charitná, skôr to bola túžba po dobrodružstve. Trnavskí jezuiti

Michala Štofeja neláka pre život veľkomesto, ani malá obec. Verný zostal Trnave, v ktorej žije s rodinou, manželkou Luciou a dcérami Amáliou a Grétou.

i keď aj tu, na internátoch, bývajú všetky spolu v jednej veľkej hale, spia na tenkej rohožke a vedľa seba majú kufor s celým svojím majetkom.

● **Zažili ste tam situáciu, ktorá sa vás obzvlášť dotkla?**

– Jeden chlapec sa po dlhom čase, možno po polroku, vracal z tohto internátu domov. Zobral nás so sebou a ja som si predstavoval, ako veľmi sa budú jeho rodičia tešiť, keď ho uvidia. V realite tam

však neboli žiadne veľké emócie. Tí ľudia sú takí vyčerpaní a ubití ich neskutočne ťažkým životom, že sú emocionálne úplne vyprahnutí.

● **Aj u nás na Slovensku sú komunity, ktoré žijú vo veľkej chudobe. V Trnave sa im venuje váš brat, Juraj Štofej. Ako vnímate jeho prácu?**

– Je to obdivuhodné, no vyčerpávajúce zároveň. Juraj ide priamo do epicentra, medzi ľudí, ktorí potrebujú pomoc. Sám neviem, do akej miery sa dajú zmeniť ich životy. V sociálnej práci sa výsledky dosahujú ťažko, lebo problémy týchto ľudí sú až príliš hlboké. Myslím si však, že najvzácnejšia na tejto práci je blízkosť. Tí ľudia majú pocit, že je tu aspoň niekto, kto ich neodpíše len preto, že sú chudobní.

● **Vo vašom živote vraj v dospelosti prišiel moment obrátenia. Čo sa stalo?**

– Vieru som mal v sebe odmalička, aj keď som k nej nebol vedený. Cítil som, že je niečo vyššie. V 90. rokoch prišla vlna ezoteriky a filozofie New age. Myslel som si, že všetky náboženstvá hovoria o tom istom, len inými slovami. Potom však prišli ťažké obdobia, úmrtia, rozchody a ja som pochopil, že tá ezoterika mi až tak nepomôže. V tomto období som zažil viaceré momenty, na ktoré dodnes nezabudnem. S kamarátom sme chceli ísť do Maroka a museli sme cestovať do Prahy, vybaviť si víza. Stopovali sme teda na okraji Bratislavy, no nikto nám, chuligánom, nechcel zastaviť. Boli sme strašne unavení, do toho začalo pršať a ja som sa cítil úplne na dne. Spomenul som si, ako ma babička učila modlitbu Otče náš a začal som si ju v duchu hovoriť. Po pár slovíčkach nám zastavilo auto. Bola to taká mladá žena a v aute viedla aj svojho vlčiaka. Vraj utekala pred svojou svokrou, ktorá sa jej vyhrá-

“

„Keď kapela začína, potrebuje dostať povzbudenie a my sme ho dostali. Vyhrávali sme hitparády a od radosti sme tancovali pri rádiu.“

robili nábor na misionárov, a tak som sa prihlásil. V Indii sme prišli na veľmi chudobné a nebezpečné miesta. Sú to poľnohospodárske oblasti, v ktorých žijú ľudia vo veľkej biede. Majú jednoduché chatrče zo slamy, ktorú utapkali blatom a rozlohou sú menšie ako naše garáže. Jezuiti poskytnú deťom z týchto oblastí vzdelanie,

Michalov brat Juraj sa roky venuje pomoci rómskej komunite, ktorá žije na okraji Trnavy.

žala. Z tej diaľnice nás zobrala až do centra Prahy. Človeku, ktorý je na hranici obrátenia, dopraje pán Boh aj takéto zážitky, aby pocítil, že ho chce mať k sebe čo najbližšie.

● **Po takejto a podobných situáciách sa z vás stal praktizujúci veriaci?**

– Dopomohol tomu aj kňaz z Dobrej Vody, ktorého som stretol, keď som učil na tamjšej škole. Bol to prísny formalista. Medzi ľuďmi nebol veľmi obľúbený, no páčilo sa mi, že ide za tým, čomu verí, bez ohľadu na to, ako je vnímaný. Na fare Jána Hollého sme sa spolu veľa rozprávali o duchovných veciach. Napokon som sa rozhodol, že pôjdem na Prvé sväté prijímanie. Ja, učiteľ, ktorý mal

vieri. Mnohí moji kamaráti sú naladení akosi protikresťanský. Myslím si, že sa stretli so zlým svedectvom, so zlým príkladom kresťana, ktorý chodil do kostola, no keď z neho vyšiel, správval sa inak. Napriek všetkým mojim chybám dúfam, že deti raz budú pri spomienke na mňa cítiť dobro. A že sa im to spojí aj s tým, že tato bol kresťan. Tak, ako ja, keď si dnes spomeniem na babičku. Mala aj zlé vlastnosti, ktoré sa jej dajú vyčítať, ale niekde celkom v hĺbke v nej, bolo dobro. To ma vždy pri spomienke na ňu rozohreje a myslím si, že to dobro vychádzalo aj z jej viery.

ZHOVÁRALA SA:
DARINA KVETANOVÁ

Vyrastala v rodine, kde obaja rodičia holdovali alkoholu. Na dennom poriadku boli hádky, bitka a strach. Ženy, ktoré v detstve zažijú takéto prostredie, však, paradoxne, veľmi často opakujú chyby svojich rodičov. Sny Moniky Ivančíkovej (47) o tom, že si raz založí vlastnú, milujúcu rodinu, tak narážali na tvrdú realitu.

Rozhovor s Monikou sme začali spomienkami na jej rodinu. Hneď z prvých slov bolo cítiť, že to bude ťažká téma, ktorá v nej nevyvoláva práve príjemné spomienky. „Keď mám hovoriť o otcovi, ako prvá sa mi pred očami vynorí situácia, v ktorej som pred jeho údermi bránila mamu. Stála som medzi nimi, otec ma trafil a pästou mi rozbil hlavu. Mala som vtedy osem rokov.“ Fyzické a psychické násilie bolo v Monikinej rodine na dennom poriadku. Obaja rodičia holdovali alkoholu a v stave opitosti strácali všetky zábrany. Nefungujúci vzťah ukončil až rozvod, po ktorom to však s Monikinou mamou išlo ešte rýchlejšie dolu vodou. „Brala to veľmi ťažko, navyše, na tri dievčatá zostala celkom sama. Domov chodila až večer, pila alkohol a i keď pre nás zabezpečovala to najdôležitejšie, nikdy som s ňou nemala úprimný vzťah, aký by mama s dcérou mali mať.“

Úteky a návraty

V puberte, keď mnohí mladí ľudia rebelujú, vybrala si túto cestu aj Monika. Chodila poza školu, až napokon ako štrnásťročná ušla z domu. Rodina o nej tri mesiace nepočula. „S kamarátkou sme odišli k jej tete. Chcela som byť sama, lebo som už nedokázala zvládať to peklo doma.“ Všetky úteky však napokon končili tam, kde sa začínali. Keď si mladé dievča uvedomilo, že nemá kam ísť, vrátila sa späť. Svetlo do jej života vtedy vniesla láska. Verila, že pre ňu bude vyslobodením. Predstava o novom začiatku sa však rozplynula, keď otehotnela. „Mala som vtedy 18 rokov a práve som si dokončila školu. Verila som, že budem mať rodinu, lenže partner ma poslal na potrat. Porodila som syna a opäť som sa vrátila k mame. Denne som počúvala výčitky o tom, ako som si zničila život.“

Druhý a tretí pokus o šťastie

Ženy, ktoré v detstve denne trpeli fyzickým a psychickým násilím, často hovoria, že ich jedinou túžbou je žiť pokojný život. V skutočnosti však robia presne tie isté chyby, ako ich rodičia. Hľadajú si partnerov, ktorí holdujú alkoholu a sú násilní. Stanú sa tak rovnakými obeťami a dostanú sa do bludiska, z ktorého sa veľmi ťažko hľadá cesta von. Aj dva ďalšie Monikine vzťahy, z ktorých má syna a dcéru,

Alkoholizmus, násilie, chudoba a neistota, tým všetkým si prešla Monika. Dôvodom, prečo zabojovať, boli pre ňu jej deti.

mieňať zipsy na nohaviciach, aby som si čo-to privyrobila. Upratovala som na základnej škole a popri tom som sa snažila zvládnuť domácnosť s dvoma synmi.“ O živote s ďalším partnerom sa Monika nedokáže vyjadriť nahlas. Pri stole s nami sedí jej dcéra Veronika, ktorá si vraj v škole nedávno prežila ťažké situácie, pre ktoré momentálne chodí na terapiu k psychologičke. Monika len vysvetľuje, že aj v tomto vzťahu sa ako cez kopirák zopakovali tie isté problémy, dokonca aj horšie a že práve toto obdobie života bolo pre ňu tým najťažším.

Otvorená spoveď

Na Monikinej tvári po tomto rozhovore len ťažko hľadať úsmev. S trochu veselším hlasom však spomína na deň, keď prišla prvýkrát do charity. „Ako dobrovoľníčka som začala pomáhať v sklade s oblečením a potravinami a za to som dostávala jedlo. Bola som za túto pomoc veľmi vďačná.“ Práve v charite sa Monika prvýkrát v živote zamestnala na trvalý pracovný pomer, no výplatu jej však okamžite siahol exekútor. „Poradkyňa Soňa mi však pomohla vyhlásiť osobný bankrot a začať odznova. Práve teraz prešiel rok, odkedy som sa oslobodila od dlžôb.“

mama. Požičala som si peniaze na bývanie a dlžoby narastali. Nezvládala som ich platiť. Neskončila som na ulici, lebo som pre deti chcela za každú cenu zabezpečiť strechu nad hlavou. Nechcela som, aby skončili v detskom domove. Ľudia za mnou posielali sociálku, lebo videli, že žijeme chudobne a mnohí mi chceli aj ublížiť. Nikdy mi však nehrozilo, že by som mala prísť o deti. Pila som, no vstúpila som si do svedomia. Závislosť som začala riešiť ambulantne a chodila som aj na skupiny. Vtedy som videla dlhodobu závislých ľudí a povedala som si, že takto skončiť nechcem. Ja som pila vtedy, keď prišiel problém. Padnúť takto hlboko, to by však bol môj koniec,“ rozpráva svoju spoveď s pokojným hlasom.

Dokáže snívať

Monika dnes býva v nájomnom byte s najstarším synom a dcérou. Prvýkrát v živote dostáva pravidelné výplaty a popri práci si privyrába štrikovaním a upratovaním. Z práce v charite má dobrý pocit, pretože je nápomocná ženám, ktoré dnes prežívajú to, čo ona kedysi. „Často prichádzajú slobodné mamy, presne ako ja. Dostávajú sa do podobných problémov a ja sa

Spoveď slobodnej mamy Moniky: „Túžila som po rodine, ktorú som sama nikdy nemala“

Monika so svojou dcérou Veronikou.

Monika je dnes súčasťou kolektívu Trnavskej arcidiecéznej charity. Ako peer pracovníčka pomáha ľuďom, ktorí sú v podobnej situácii, v akej bola kedysi sama.

snažím podať im pomocnú ruku, aby predišli tomu najhoršiemu. Pred dvadsiatimi rokmi, keď som si týmto všetkým sama prechádzala, vtedy ešte nebola taká pomoc, aká je dnes. Povzbudzujem ich preto, aby svoju situáciu riešili. Zostávať u muža, tyranu, ktorý len ponižuje a ubližuje, to je len nekonečné chodenie v bludisku. Neprestane to ani po odchodoch a útekoch a najviac celou situáciou trpia deti. Jediná cesta

je zdvihnúť sa a začať odznova.“ Monikiným najväčším snom je mať svoje bývanie. Vlastný byt, v ktorom by si konečne mohla povedať, že je doma. Zatiaľ nevidí cestu, ako si tento sen splniť, no neprestáva veriť. „A mám ešte jeden sen. Aby moje deti neopakovali tie isté chyby, ktoré som robila sama. Chcela by som, aby mali v živote cieľ. Aj preto sa s nimi o tom veľa rozprávam.“

TEXT A FOTO:
DARINA KVETANOVÁ

tak skončili krachom. „V živote som si prešla všetkými možnými situáciami. S dvoma malými deťmi som žila v malej dedine, v starom dome bez kúrenia a teplej vody. Chodila som zbierať drevo a keď som chcela kúpať deti, musela som najskôr zohriať vodu a nanosiť ju do vane. Napokon si do tohto domu partner priviedol milenkú. Priamo do domácnosti, kde sme žili s dvoma deťmi,“ hovorí Monika. Často sa aj s deťmi sťahovala z prenajatých by-

tov na ubytovne a opäť na prenajaté byty. Každý mesiac bola závislá od toho, či otec dieťaťa pošle, alebo nepošle výživné a keď sa tak nestalo, bol to existenčný problém. „Navyše, staršiemu synovi zistili poruchu sluchu. Rozbehol sa tak kolotoč návštev doktorov a začal navštevovať špeciálnu školu.“ V najťažších situáciách ju vraj podržali dobrí ľudia. „Dávali mi jedlo a jedna pani mi kúpila šijací stroj. Začala som teda zužovať a skracovať oblečenie, vy-

Trnavská arcidiecézna charita zaraďovala Moniku do projektu Dostupné bývanie. Ako organizácia v ňom hľadá a prenajíma byty pre ľudí, ktorým hrozí bezdomovecť. Monika je v projekte peer pracovníčkou, teda človekom, ktorý si prešiel podobnými situáciami ako klienti, ktorí žiadajú o pomoc. „O minulosti sa mi hovorí ťažko, no snažím sa ju prijať takú, akou bola. Nikdy som nemala cieľ, aké mám dnes. Problémy som riešila alkoholom presne tak, ako moja

Životodarnú vodu majú vďaka studniám ďalší ľudia v Iraku

Trápi ich veľké sucho, nedostatok pracovných príležitostí a pitnej vody. Nájsť domov a udržať si ho je pre rodiny vnútorných vysídlencom náročné. V obciach, kde spolu žijú kresťania, jezidi a moslimovia, im v tom Slovenská katolícka charita pomáha dlhodobo. V septembri pre nich otvorila ďalšie dve studne.

Vodu, tekuté zlato, má vďaka studni už aj sedemsto obyvateľov obce Birstek, ktorá leží na úpätí hôr v regióne Iracký Kurdistan neďaleko Mosulu. „Počas našej návštevy sme sa rozprávali s miestnymi obyvateľmi. Pán Sulejman, ktorý býva s manželkou a dvanástimi deťmi

hneď vedľa studne, nám hovoril, že sem prišiel zo Sindžáru. Nebolo preňho ľahké všetko opustiť a s celou rodinou hľadať útočisko,“ delí sa o dojmy Hugo Gloss, manažér humanitárnej pomoci pre Slovenskú katolícku charitu. Do obce prijali takmer päťsto jazdov, ktorí ušli pred jednotkami Islamského štátu. Počet obyvateľov sa tak zdvojnásobil, no pre všetkých mali v obci len jednu studňu. „Vrtali sme do hĺbky dvestopäťdesiat metrov. Keď sa darilo, prevrtali sme sa za deň aj dvanásť metrov, no keď sme narazili na kameň, išlo to pomaly,“ opisuje inžinier Hashem z partnerskej organizácie Shingala Azad. Zatiahuť na hĺbinu sa pri vrtaní musí z dôvodu dostatočnej výdatnosti

Z hĺbky dvestopäťdesiat metrov vyteká voda pre obyvateľov obce Birstek.

prameňa. Až tam sa totiž nachádza pitná voda požadovanej kvality.

Tečie už aj v miestnej škole

Vodu dnes využívajú aj deti miestnej základnej školy a ľudia v zdravotnom stredisku. Namontované chladiace zariadenie ju vyčistí a zároveň príjemne ochladí. V krajine, ktorú sužuje osem veľmi teplých mesiacov, keď sa teplota dosiahne aj päťdesiat stupňov Celzia, je životodarná tekutina veľmi potrebná. „Školu navštevuje stodvanásť žiakov. Deti a učitelia sú vďační za takúto pomoc, voda

pre týchto ľudí nie je samozrejmosťou,“ hovorí Šárka Petrová, riaditeľka Shingala Azad. Do projektu, ktorý bol spolufinancovaný z programu oficiálnej rozvojovej pomoci SR, SlovakAid, bola zapojená aj obec Bersavy. Pitnú vodu získalo viac ako päťtisíc obyvateľov. „Sme vám vďační za nový život, ktorý nám prinesie pitná voda,“ ďakuje Lazár, kostolník a asýrsky kresťan z Farnosti sv. Juraja.

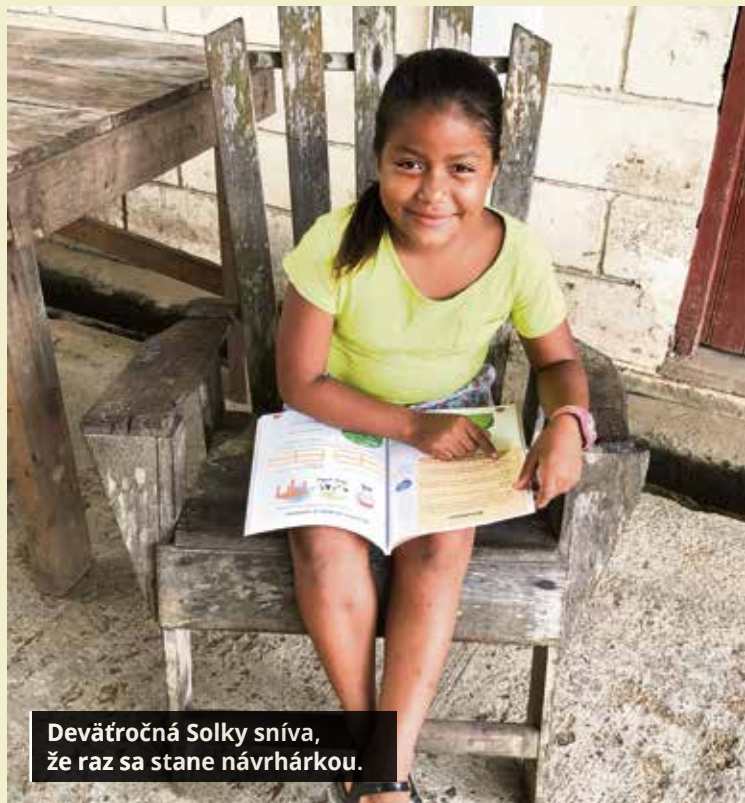
Viac informácií o pomoci utečencom nájdete na www.charita.sk/pomoc-utecencom

JÁN KOŠŤA
FOTO: JANA ČAVOJSKÁ

Vďaka studni dostala charita vodu aj do miestnej školy.

Solky z Hondurasu študuje vďaka darcom zo Slovenska

Deväťročná Solky sníva, že raz sa stane návrhárkou.

Má deväť rokov a pochádza z malej dediny v Hondurase, krajine strednej Ameriky. Solky sa s kamarátmi hráva pri rieke a doma šije šaty pre bábiky. Sníva o tom, že raz sa stane návrhárkou.

Škola sa začína popoludní, takže od rána má dostatok času, aby trochu pomohla rodičom. „Pri rieke perieme s maminou bielizeň a potom ju rozvešujeme. A vo vedrách si prinesieme domov pitnú vodu,“ prezrádza. Okolo desiatej chodíva s kamarátmi za sestrou Gerardínou, ktorá ich doučuje, pomáha im s úlohami a organizuje pre ne zábavné aktivity. Deti sa takto pred obedom spoločne vybláznia. Popoludní si Solky zoberie tašku a vyjde pred dom. Čakáva na bratrance a sesternice, s ktorými chodíva do školy. O pätnásť minút sú v trie-

de. Dnes začínajú matematikou, Solky však netrpezlivo čaká na iný predmet. „Najradšej mám literatúru. Čítame si príbehy a potom sa o nich rozprávame.“ Cez prestávky sa deti hrajú na ihrisku pri škole. O piatej si Solky zbalí veci a vracia sa domov. Po večeri píše úlohy. „Ak niečo neviem, pomôže mi teta Helen,“ hovorí. Večer sa stretne celá rodina a pomodlia sa spolu. Ďakujú Bohu za prežitý deň a prosia, aby sa vydaril aj ten ďalší. Solky a jej rovesníkov podporujú darcovia zo Slovenska, ktorí sa zapojili do projektu Adopcia na dialku. Aj vďaka nim majú tieto deti školské pomôcky a dostávajú možnosť vzdelávať sa.

Projekt Slovenskej katolíckej charity Adopcia na dialku® pomáha so vzdelávaním chudobným deťom v zahraničí bez ohľadu na ich pohlavie, rasu, vierovyznanie či zdravotný stav. Aj vďaka daru 20 € mesačne vieme spoločne zabezpečiť deťom školské poplatky, teplý obed, zdravotnú starostlivosť a oblečenie.

MARTIN KRUŽLIAK
FOTO: archív Adopcie na dialku®

V charitnej záhrade horeli sviečky za mier

Slovenská katolícka charita prostredníctvom humanitárnych projektov zmierňuje utrpenie mnohých ľudí na Ukrajine a Blízkom východe, ktorí v dôsledku vojny stratili domov či pocit bezpečia.

Návštevníci charitnej záhrady sa pri príležitosti Svetového humanitárneho dňa mohli osviežiť čistou vodou, irackým čajom či teplou polievkou. Pre niekoho, kto žije v bezpečnej krajine, ktorá nie je zmietaná vojnou, môže byť pitie a jedlo samozrejmosťou. Pre ľudí utekajúcich pred vojnou môže mať cenu zlata. Myslí si to aj Tony Frič zo Spišskej katolíckej charity, ktorý návštevníkom porozprával o tom, ako vyzerá humanitárna pomoc v realite. Sprvou humanitárnou pomocou odchádzal na Ukrajinu pár hodín po tom, ako si správu o vojne vypočul v ranných správach v rozhlase. „Reagoval som tak rýchlo aj preto, že vždy, keď vypukne vojna, nastane chaos a veľa ľudí z obavy o svoj život opúšťa svoje domovy. Mal som skúsenosť aj z Iraku, kde som bol v roku 2014, teda krátko po tom, ako jednotky Islamského štátu napadli krajinu,“ povedal. Slovenská katolícka charita pomáha na Ukrajine prostredníctvom humanitárnych projektov už od roku 2014, teraz túto pomoc výrazne posilnila. Spolupracuje s charitou v Dnepri a v Lvove, vnútorných vysídlencom podporuje potravinami a poukážkami na lieky a poskytuje aj psychologickú pomoc. Charita v rámci humanitárnej pomoci pôsobí aj v Iraku. Budovaním studní tam pomáha zabezpečiť prístup k vode. V Sýrii a Libanone podporuje vzdelávanie detí. Práve za všetky deti i dospelých trpiacich v dôsledku vojny sa návštevníci Svetového humanitárneho dňa mohli pomodliť v provizórnej kaplnke, zapáliť sviečku za mier a šíriť pokoj formou malej papierovej holubice, ktorú si mohli odnieť domov.

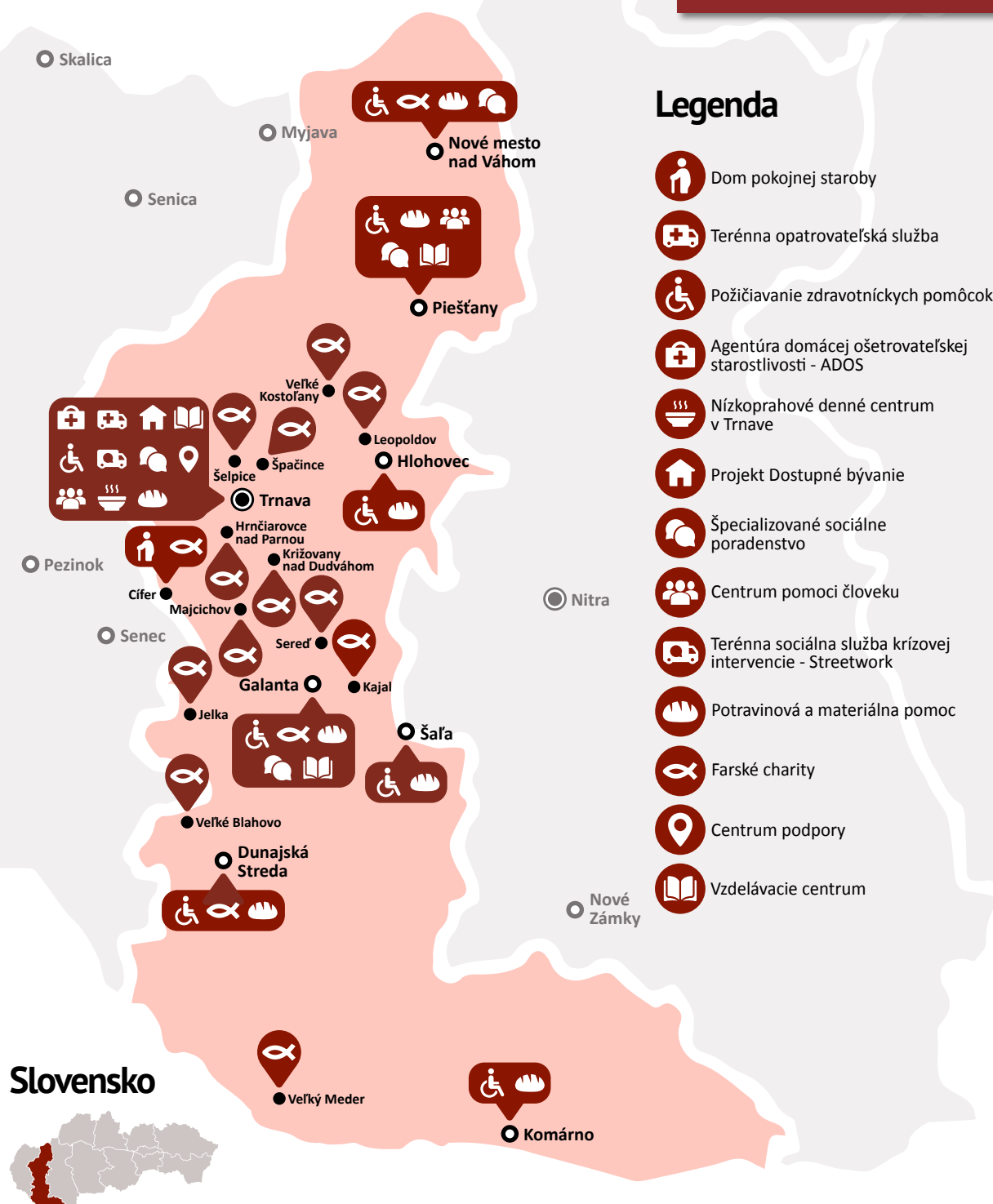
LENKA VANČOVÁ

Foto: Katarína Zorjanová

od severu po juh blízko pri človeku

Stojíme pri ľuďoch v núdzi. Pomáhame rodinám, jednotlivcom, seniorom aj ľuďom bez domova. Sociálne, zdravotnícke a charitné služby poskytujeme od Nového Mesta nad Váhom cez Piešťany, Hlohovec, Trnavu, Sereď, Galantu, Šaľu, Dunajskú Stredu, Komárno až po Hurbanovo.

Duchovné slovo na záver

Objavme čaro adventu

Čarovné a neopakovateľné obdobie pred najkrajšími sviatkami roka je opäť tu. Už teraz sa na Vianoce tešia hlavne deti. Ani dospelí však nie sú uchránení od nálady predvianočného očakávania. Atmosféra týchto dní nenechá nikoho ľahostajným.

Všetci, nazvime sa ľuďmi dobrej vôle, ktorí chceme prežiť sviatočné chvíle v ich pôvodnom duchu a nechceme ich vymeniť za falošné dni sladkého ničnerobenia, počujeme výzvu ku skutočnej prí-

píše
Mons. Ján Bučík
duchovný
správca TADCH

prave na Vianoce. „Pripravte cestu Pánovi! Vyrovnajte mu chodníky.“ (Mt 3,3). Vychádza z úst muža askézy, Ježišovho predchodcu a kazateľa prvého adventu, Jána Krstiteľa. Adventné dni sa tak pre nás stávajú nielen obdobím horúčkovitých nákupov, neustáleho

zhonu, ale predovšetkým očakávaním veľkej nádeje a vykročením za ňou. V tomto zmysle si uvedomujeme, že všetky naše úbohosti, nerovnosti na našej životnej ceste, do ktorých sme upadli, nie sú pre nás beznádejnou, bezvýchodiskovou situáciou. Je tu možnosť vyjsť z jamy nášho pádu. Upriamiť životný smer. Sme totiž na ceste. Každý nový krok je šancou. Nech nerovnosti na našej ceste boli akokoľvek veľké, vždy sú v tomto duchu malicherné. Ak je z našej strany ochota na tejto nerovnosti spolupracovať, znamená to vrá-

tiť sa k sebe, byť sebou samým, objaviť v sebe opäť štipku dobra, aby sa mohla vo svetle vianočnej hviezdy zaskvieť v plnom lesku. Advent pre nás znamená výzvu k prebudeniu, aby sme nepre-spali veľkú príležitosť, ktorá sa nám núka, aby sme tak prestúpili z tmy do svetla, z noci do dňa. Dôležité je pri tejto rekonštrukcii našej životnej cesty neustále živiť vedomie, že naša cesta, na ktorej odstraňujeme jednotlivé kazy, vedie ku vznešenému cieľu. Áno, milí priatelia, adventný čas je pozvaním k plnšiemu životu, k vianočným hodnotám, ktoré nie sú ohra-ničené žiadnym časovým úsekom. Požehnaný adventný čas Vám v modlitbe vyprosujem.

